ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Година XXVI
Број 713
28. август 1965.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Dan Barry

ФЛАШ ГОРДОН

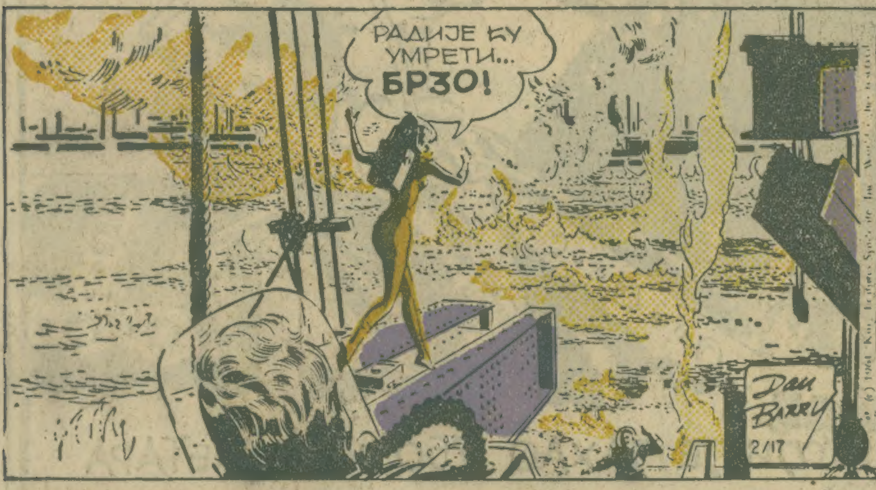

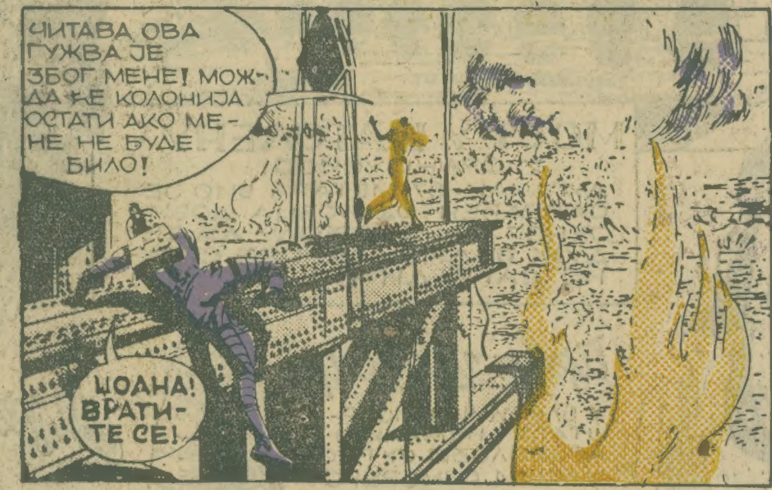

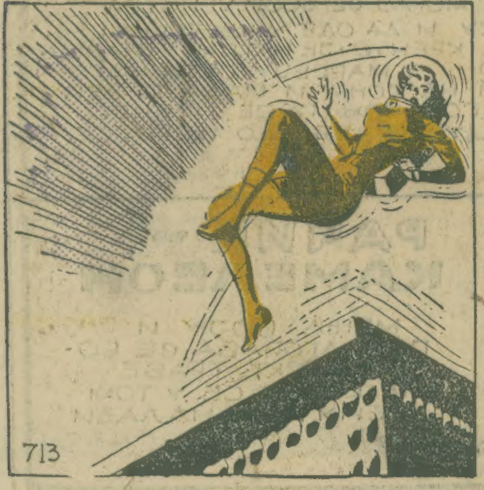

У ОВОМ БРОЈУ:

КРОЗ ВЕКОВЕ

РЕП-СПАСИЛАЦ

...Улани са шареним значкама
Драгони с коњским реповима,
Сви су пројездили испред нас,
Сви су били ту...

Тако описује чувени руски песник Љермонтов у свом делу „Бородино" напад француске коњице. Под општим утиском описа бојног поља, ретко се ко, читајући ове стихове, замисли над детаљима. Знајући да је војничка униформа тих времена била веома живописна, ми се не чудимо чак ни „драгонима с коњским реповима". А коњске репове француски драгони носили су на шлемовима. И то не само као украс.

Познато је да је коњска длака веома чврста и отпорна и да дебео сноп длака из коњског репа тешко може да се пресече чак и снажним ударцем сабље. Ако још такав ударац није нанесен управо, већ под углом, његова ефикасност знатно се смањује. На тај начин, коњски реп на шлему представљао је одличну заштиту против ударца сабљом по глави, а нарочито по врату који је иначе био незаштићен. У француској војсци шлемови с коњским репом појавили су се 1784. године.

Нешто касније, 1815. године, „репате шлемове" прихватили су и енглески гардијски коњаници, али се овај детаљ у њиховој униформи сачувао релативно кратко време. Код Француза, пак, репови на шлемовима нестали су заједно са коњаницима-оклопницима. Од коњаника су „коњски реп" наследили припадници данашње личне гарде председника Француске Републике и он се сад чува као део њихове униформе само због традиције.

ЗА МАЛЕ ЉУБИТЕЉЕ ПРИЧА

МОЖДА није удобније али је свакако забавније читати седећи на степеницама него на столицама. За децу бар.

То је имао на уму архитект који је израдио пројект за нову градску библиотеку смештену у Вилхелмовој палати у Штутгарту. Просторијама намењеним за најмлађе читаоце посветио је нарочиту пажњу. Наиме, уместо строгих, класичних читаоница с правилно распоређеним столовима, изградио је „степенице за читање“. По степеницама, чија је висина подешена тако да се на њима може удобно седети, распоређени су јастуци. На овај начин деци је омогућено да се усредсреде на одабрано штиво, а да ипак имају утисак да се играју.

За младе читаоце који желе не само да читају, већ и да праве забелешке, уређена је посебна, нешто мања, читаоница са писаћим столовима.

ДРАГОЦЕНЕ СТАРЕ КЊИГЕ

На сајму старих књига у Лондону четрдесет књижара — антиквара изложило је преко 4.000 драгоцених експоната: рукописа, скупоцених повеза, мапа, бакрореза, ретких црквених дела, минијатурних књига, дечјих игара, аутограма и писама. Експонати који су привукли посетиоце из целог света процењени су од неколико стотина фунти за један аутограм, до десет милиона динара за један изванредно илустровани француски псалтир из XIV века.

Међу рукописима био је један рукопис под насловом „Воћарев сан“ писан готицом 1496. године. Не зна се ко је аутор овог рукописа, али он се сматра најзначајнијим радом по општем закону, написаном у Француској крајем средњег века.

На изложби је запажен један том на „псећем латинском језику“ — писан говорним, пикантним језиком којим су се служили енглески ученици у XVII веку. Од њих се очекивало да треба да се служе књижевним латинским језиком за цело време школовања. Књига укључује и такве фазе као што су „обриши нос“ и „он ми је направио три чворуге на глави својом песницом“.

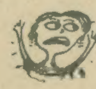
Један књижар који се специјализовао за минијатурне књиге изложио је књигу песама из 1693. године величине нокта и најмању енглеску књигу штампану покретним словима — збирку под насловом „Ситница“ коју је Е. А. Робинсон објавио 1693. године.

Јединствени документ који је био изгубљен пре 300 година и који је недавно поново нађен јесте записник са састанка у коме су забележене појединости дискусије које су вођене пре и после великог лондонског пожара 1666. године.

Ловци аутограма имали су прилике да погледају не само писма великих војсковођа, државника и књижевника, као што су били Наполеон, Велингтон, Черчил и Џорџ Бернард Шо, него и потписане фотографије астронаута — Валентине Терјешкове, Џона Глена и Скота Карпентера.

АНЕГДОТЕ

ВЕРДИ НА ОДМОРУ

Једном је Ђузепе Верди дошао у неко помодно купалиште да се одмори.

Чувеног композитора посетио је једног дана дописник једног италијанског листа и страховито се изненадио кад га је нашао у соби која је, судећи по томе што су се у њој налазили постеља, трпезаријски сто и клавир, истовремено служила као спаваћа соба, трпезарија и радни кабинет.

Новинар га је запитао зашто живи тако стешњен. Насмејавши се, Верди му је одговорио:

— Ја имам на располагању читав стан, али остале собе које сам узео у најам заузете су необичним подстанарима. Ходите да вам покажем.

И Верди је повео новинара кроз одаје у којима се налазило — 95 уличних верглова.

— Кад сам стигао овамо — објаснио је Верди — ови верглови су на сваком углу свирали мотиве из мојих опера „Риголето“ и „Трубадур“. То ми је толико дојадило да сам све верглове у граду закупио за читаво лето. Сад могу мирно да се одмарам...

ПАС ГУРМАН

Француски песник Ракан Онора де Беј (1589 — 1670) био је први академик који је успео да избегне кулук држања говора приликом примања у Академију наука.

— Припремио сам говор на више од десет страница да бих вам захвалио на части коју ми чините примањем у ваше редове — рекао је том приликом колегама — али на несрећу оставио сам рукопис на столу и мој велики пас га је појео. Видите, драга господо, да до мене није кривица — завршио је Ракан.

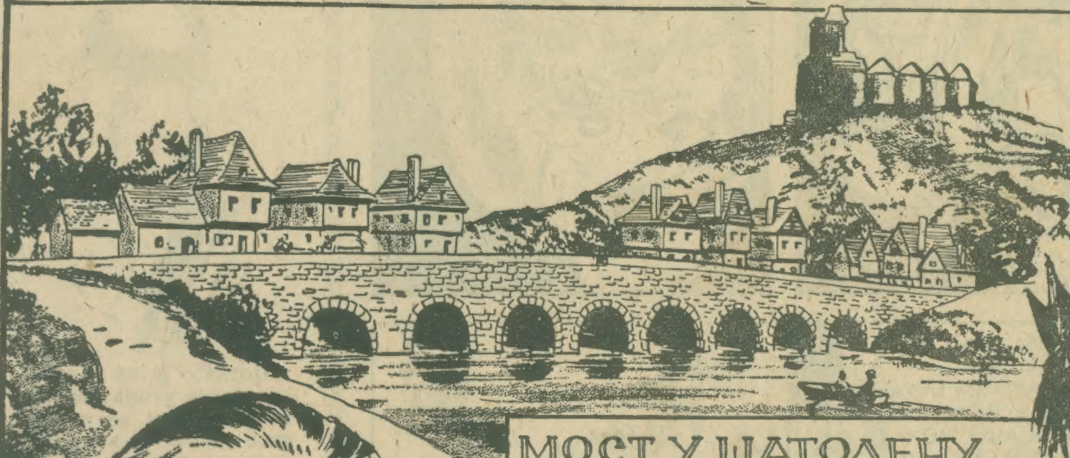
ИСТО ТО

Познати амерички новинар Хејвуд Браун морао је једном да одговара пред судом због тога што је једног глумца, окарактерисао као „најлошијег глумца на свету“. Браун је био осуђен на новчану казну.

Ускоро после овог суђења, када је Браун као позоришни критичар морао поново да пише о игри овог глумца, написао је:

„Господин тај и тај играо је данас испод својих уобичајених могућности“.

Ripley's — Веровали или не!

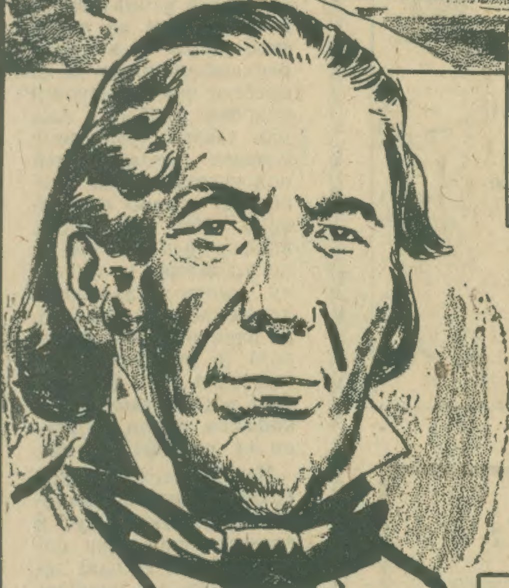

МОСТ У ШАТОЛЕНУ, У ФРАНЦУСКОЈ.
ДУГАЧАК 67 МЕТАРА БИО ЈЕ САГРАЂЕН ОД НОВЦА ДОБИЈЕНОГ ЗА ДОЗВОЛУ ДА СЕ ДУЖ ЈЕДНЕ ЊЕГОВЕ СТРАНЕ САГРАДИ 8 КУЋА (1600)

Мртвац КОЈИ ЈЕ ЈАХАО 750 КИЛОМЕТАРА

МАРКИЗ ОД ПОНТЛЕА МОРАО ЈЕ ЗБОГ УБИСТВА ДА НАПУСТИ ФРАНЦУСКУ И ДА ОДЕ У КРСТАШКИ РАТ ПОСЛЕ 17 ГОДИНА КРЕНУО ЈЕ НАТРАГ У ОТАЏБИНУ ДА БИ У ЊОЈ УМРО У МАРСЕЈУ СУ ГА ЊЕГОВИ ДРУГОВИ СТАВИЛИ НА КОЊА И МАДА ЈЕ ВЕЋ СУТРАДАН УМРО, ЊЕГОВ КОЊ ГА ЈЕ ПРЕНЕО КРОЗ ЧИТАВУ ФРАНЦУСКУ СВЕ ДО ЊЕГОВОГ РОДНОГ ГРАДА

ЏОН ФАРИНГТОН (1791 — 1867)
НИКАД НИЈЕ НАПУСТИО ФАРМУ НА КОЈОЈ ЈЕ РОЂЕН АЛИ ЈЕ ИПАК СВАКОДНЕВНО, ПРОЛАЗИО КРОЗ ТРИ ГРАДА (ОРИНГТОН, БРУЕР И ХОЛДЕН) 2 ОКРУГА (ХЕНКОК И ПЕНОБСКОТ) И 2 ДРЖАВЕ (МЕЈН И МАСАЧУСЕТС)

први шешир
У БЛИЗИНИ ШИФЕРШТАТА (НЕМАЧКА) АРХЕОЛОЗИ СУ ПРОНАШЛИ СОМБРЕРО ОД ЧИСТОГ ЗЛАТА КОЈИ ЈЕ ПРЕ 3.000 ГОДИНА УПОТРЕБЉАВАО НЕКИ ПЕЋИНСКИ ЧАРОБЊАК

ПАРАДАЈЗ
ШТО ЛИЧИ НА ПИЛЕ НАШАО ЈЕ У СВОМ ВРТУ ФЕЛИКС САКО ИЗ АЈЛЕНД ПАРКА (САД)

РАЧИЋ — КАМЕЛЕОН
МЕЊА БОЈУ И ПРИЛАГОЂАВА СЕ БОЈИ МОРСКЕ ТРАВЕ НА КОЈОЈ СЕ У ТОМ ТРЕНУТКУ НАЛАЗИ

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

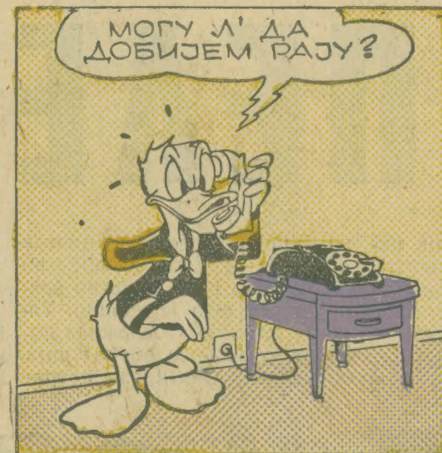

СПОРТ

СЛИКЕ ИЗ ЖИВОТА НАШИХ СПОРТИСТА

КАКО ЈЕ ГУБИЈАН НАДМУДРИО НЕМАЧКЕ ЦАРИНИКЕ

Пре дванаест година у Ослу се одржавало неко велико међународно такмичење. Позив за такмичење добио је и тадашњи југословенски рекордер у бацању кладива Иван Губијан. Централна тачка ове приредбе у Ослу био је меч између Губијана и норвешкот рекордера Страндлија. С њим је Губијан био иначе одличан пријатељ. Овај је неколико пута био у Југославији и пред сам полазак Губијан је приметио телеграм из Осла следеће садржине:

„Не долази без шљивовице — Страндли“.

Наш рекордер се насмејао поруци свог пријатеља и сетио се веселих тренутака кад су први пут дали Страндлију да опроба наш специјалитет. И тако је Губијан кренуо на пут са две флаше ракије у коферу. До Минхена је путовао возом, а даље је наставио авионом холандске компаније КЛМ.

Пре уласка у авион Губијан је, као и сви остали путници, морао да прође кроз строг царински преглед немачких службеника. Прво што су они питали сваког нашег грађанина било је колико флаша ракије носи. Прописи су били строги. Пре Губијана преглед је извршен над једним нашим грађанином, трговачким представником. Губијан је имао прилику да присуствује необичној расправи која га је уплашила. Немачки цариник је тражио да једну од две флаше југословенски трговачки заступник преда јер, како је он тумачио прописе, било је дозвољено да се пренесе само једна. Наш грађанин је слегао раменима и помирио се са судбином. Али, у цео разговор изненада се умешао и Губијан.

— Могу ли ја да узмем ту флашу? — упитао је наш рекордер. Југословенски држављанин је са одушевљењем прихватио овај предлог мислећи ваљда у себи: боље Губијан него немачки цариник. И цариник се с тим сложио. Губијан, иначе весео по природи зграбио је флашу и — просто је пролетео поред изненађеног цариника, а да се овај није ни сетио да му прегледа пртљаг!

Фудбалска подвала

Пре више од петнаест година наши спортисти, фудбалери, кошаркаши и атлетичари тренирали су преко зиме и првих пролећних дана у Опатији. Тако се догодило да су 1947. године у Опатији у рано пролеће тренирали тркачи дугих пруга и фудбалери Партизана, Хајдука и Црвене звезде. Тих дана одржана је и изборна трка атлетичара за учешће на кросу „Иманитеа“. Прва шесторица стекла су право да трче у Паризу на овом тада највећем међународном крос-такмичењу у Европи. Екипа је била позната и атлетичари су се припремали за пут у Француску. Сви су били весели изузев Тимотијевића, атлетичара тадашњег Металца из Београда. Он је био тужан јер је на циљ стигао седми и свима се вајкао како баш нема среће јер је био одмах иза шестопласираног Крајцара, али му је због тога измакао примамљив пут у Париз.

Станковић, Митић, Фране Матошић, Чајковски, Бобек и други наши фудбалери желели су да се нашале с Тимотијевићем. Пронашли су неки стари телеграм, избрисали с њега текст и написали нов, следеће садржине:

— Изборна трка се поништава, одржати за три дана нову — Атлетски савез Југославије.

Све је било удешено да Тимотијевић први сазна за ову изненадну вест. А он, чим је добио телеграм, од узбуђења није имао времена да проверава печате и датуме, већ је за време ручка прочитао телеграм на глас, не кријући своју велику радост.

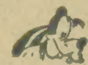
Наравно, брзо се сазнало за ову шалу и Тимотијевић дуго није могао да се ослободи за диркивања фудбалера и других атлетичара.

Уређује Паја Патак

Ква Ква!

Заборавили на њега

У канцеларији у којој је Шиља шеф води се жучна дискусија и једног момента један од дискутаната каже за другог:

— Оваквог глупака још нисам срео.

На то се Шиља диже и увређено каже:

— Полако, момци, ви заборављате да сам и ја присутан...

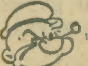

Рђава кухиња

Паја и Пата провели су у зоолошком врту читаво пре подне. Како ни до дванаест часова нису успели да све обиђу, Паја предложи Пати:

— Како би било, драга, да ручамо овде у ресторану зоолошког врта и да после ручка наставимо разгледање.

— Али, не, никако! — побуни се Пата. — Овде ужасно кувају! Сад сам баш видела кад су донели лаву потпуно сирово месо!

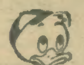
Већ би био готов

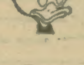
Попај улази код фризера и каже:

— Молим вас обријте ме брзо, али ми немојте говорити ни о политици, ни о скупоћи, ни о рату, ни о коњским тркама, ни о фудбалској утакмици, ни о...

Нато га фризер прекину:

— Госн' Попаје, да сте мање говорили досад би већ били обријани.

Једноставно

— Ваши сестрићи толико личе један на другог да ми уопште није јасно како их разликујете — каже једна суседка Паји.

— То је веома једноставно — одговори јој Паја. — Раја уме да броји до 100, Влаја до 80, а Гаја свега до 75.

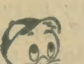
Не разуме

Мала Патина комшиница гледа на телевизији бициклистичке трке и пита:

— Тета Пато, због чега ови људи јуре једни друге.

— Па, душо моја — каже јој Пата — то су бициклистичке трке и онај ко буде стигао први добиће награду.

— А због чега онда возе остали?

Пуна празнина

Одвела Пата Влају да погледају њихову нову кућу пре усељења. Влаја радознало гледа око себе па каже:

— Ох! тета Пато, па ова кућа је пуна празнине!

ЦИПЕЛЕ СТОЛЕЋА И МОДА

НА ЗЕМЉИ су остали трагови. Било их је много: малих и великих, широких и уских. Низали су се један уз други, укрштали се, понављали се, небројено пута. Али ево, поред трага босог стопала нов, дотад непознати траг — ципеле...

ИТАЛИЈАНСКА ИЛУСТРАЦИЈА КРАЈ 15. ВЕКА

Није нам намера да нагађамо када је, у ком веку, на коме континенту човек први пут изумео обућу. Ако бисмо пошли путем претпоставки и хипотеза, могао би се можда означити тај историјски тренутак када је први творац ципеле, назувши свој проналазак на ноге, почео да својим сродницима доказује преимућство цивилизације. Али, нас сада претежно интересује мода — појава, као што је познато, каснијег порекла која има више везе с нама но са нашим далеким прецима. Уосталом, ако хоћемо да будемо тачни, онда нашу причу треба почети од четвртог или петог века.

Људима је одувек било познато оно необично осећање које се претворило у праву страст: најпре тежња за подражавањем, а затим жеља и потреба да се измисли нешто ново, своје, оригинално. Први поклоници моде почели су већ у 4. 5. и 6. веку да украшавају своје једноставне ципеле (без потпетица и ђонова, о њима ћемо касније говорити) везом и — ако су били богати — драгим камењем.

Касније је- како говори предање, гроф Анжујски (13. век), чијој титули и моћи природа као да се наругала подаривши му наказна стопала, изумео обућу с дугачким врхом. Грофа је на пут проналазача гурнула невоља али, као што то често бива, дугачки нос на обући постао је предмет зависти његових савременика. Дугоносе ципеле освојиле су Европу пре но што је сам гроф схватио значај онога што је учинио. Тако је историја забележила појаву можда прве обуће чији облик нису диктирали потреба, практичност и удобност.

ХОЛАНДСКИ ЦРТЕЖ С КРАЈА 15. ВЕКА

Четири столећа касније у западној Европи поново је настала мода обуће с дугачким носевима.

Њихова дужина достизала је чудовишне размере: око 60 сантиметара! Поновна појава неприродно шиљатих ципела била је овог пута изазвана општим правцем развитка одеће у периоду када су сви облици одређивани готским стилом.

ДИРЕР: ВИТЕЗ НА ПУТУ (НЕМАЧКА)

Колико су само били домишљати европски обућари 15. века. Да би дугачки врхови сачували облик пунили су их вуном или су у њих стављали плочице од рибље кости. Највећи помодари причвршћивали су за врхове ципела сребрне алкице с ланчићем чији су други крај везивали за гривну на нози украшену звончићем. Разуме се да у таквој обући није било ништа лакше ићи но, рецимо, са смучкама на ногама по асфалту. Да би ципела била удобнија на њу су стављани дрвени подметачи.

ГРАВИРА НА ДРВЕТУ ИЗ ЈЕДНЕ ЧЕШКЕ КЊИГЕ ИЗ 16. ВЕКА

Можда се као протест против тих дугоносих ципела један век касније родила ципела „медвеђа шапа“ (или „крављა њушка“ како су је називали Немци). Медвеђа шапа дала је човеку могућност да се одмори од помодне али неудобне комбинације коже и дрвета. У ципелама са широким и четвртастим врхом, човек је могао и да стоји чврсто и да се креће много брже.

ИЛУСТРАЦИЈА ЗА ЈЕДАН ШПАНСКИ РОМАН (1525. ГОДИНА)

Тек у 16. веку мајстори су почели да праве ципеле за десну и леву ногу. И најзад, појављују се потпетице и ђонови.

Изгледало је да је добијањем потпетица и ђонова обућа исцрпла своје могућности — бар што се тиче саставних делова и материјала. Облик се међутим одувек одликовао непостојаношћу — нарочито облик женске обуће.

Свака епоха и свака земља имала је и имаће свој укус. Потпетице на ципелама које су у 12. веку носиле руске бојарке биле су толико високе да су само прсти на ногама додиривали земљу — то је одговарало захтевима лепоте у тадашњој Русији. У исто то време стабилна, широка потпетица, четвртаст врх и богат украс у облику розете као да су сведочили о раскоши на француском двору и сигурности коју је осећао краљ, а са њим и читаво племство.

Јер, моду не диктирају, као што се то обично мисли, само ћудљиве помодарке. Чак и у таквим на изглед безначајним детаљима као што су дужина сукње, ширина ногавице на панталонама, висина потпетица и шпиц на ципелама, друштво изражава своје тренутно схватање о лепом.

Издржљивији сте но што мислите

Колико је човек издржљив? То нико не зна тачно. Колико напора може да поднесе не губећи способност да мисли и разумно поступа? Колико времена може да издржи без ваздуха, хране, сна?

КОЛИКУ температуру може да издржи човеков организам? Током многих година лекари су сматрали да температура изнад 42 степена значи неизбежну смрт. Међутим, у једној њујоршкој болници лекари су недавно код једне жене оболеле од маларије забележили температуру од 43 степена.

Још релативно недавно лекари су били чврсто уверени да снижавање температуре испод 25 степени такође значи смрт. Варали су се. То је доказала Дороти Стивенс, једна девојка из Чикага. Изгубивши свест она је на мразу прележала у снегу читаву ноћ. Следећег јутра нашли су је смрзнуту; срце јој готово није куцало. Да би унесрећеној девојци измерили температуру, лекари су морали да потраже специјалан топломер јер је обичним то било немогућно. Температура њеног тела била је спала на 18 степени. Па ипак, лекари су успели да је врате у живот.

☆

Колико времена човек може да издржи без ваздуха? Гњурци — ловци бисера остају понекад под водом по пет до шест минута. Рекордер на овом пољу је Калифорнијац Роберт Форстер. Он је успео да проведе под водом 13 минута и 42,5 секунда. Пре но што се загњурио, Форстер је пола часа удисао кисеоник.

☆

Колико човек може да остане без хране? Лекари сматрају да би просечан човек могао више од месец дана да издржи без иједног залогаја ако би имао воде. Прегојена Американка Илејн Џонсон — била је тешка 142 килограма — одлучила је да смрша и под надзором лекара прешла је на радикалну дијету. Њена дневна „порција“ састојала се од 3,5 литара воде. Два пута недељно добијала је инјекцију витамина. На таквој дијети Илејн је проживела 17 седмица. За то време изгубила је 61 килограм али се ипак осећала сасвим добро.

☆

Понекад човек издржи толики напор да се чак и лекари чуде како га је могао поднети. Судите сами. У мају прошле године шеснаестогодишњи Џорџ Муренс возећи се на бициклу поред стрме обале крај Нијагариног водопада, изгубио је равнотежу. Суновратио се и, прелетивши растојање равно висини десетоспратне зграде, пао је на камење. Тај „лет“ стајао је Џорџа само разбијене главе и три повређена ребра.

☆

Један житељ Њујорка дошао је у болницу жалећи се на отекле глежњеве на ногама. Пре но што су га отпустили из болнице лекари су из његовог желуца извукли 258 предмета међу којима кључ за отварање конзерви с пивом, 26 обичних кључева и троје бројаница. Глежњеви су му били у савршеном реду.

Настављамо серију кратких детективских прича од којих свака крије по један мали проблем који ви треба да решите. Напомињемо да овог пута решење загонетке не треба тражити само у тексту приче, већ и у цртежу којим је текст илустрован. За оне који не могу да нађу решење одговор дајемо у овом истом броју, само на четрнаестој страни.

ЛАЖНИ ЛЕКАР

Инспектору Вернеру су јавили да се у једном градићу, под видом лекара, крије опасан хохштаплер.

Инспектор је послао три своја човека да као пацијенти обиђу тројицу лекара, колико их је било у градићу.

Први лекар, пошто је прегледао првог „пацијента", рекао је:

— Чује се неки шум у плућима. Треба да на рендгену снимите плућа.

Други лекар, је рекао своме „пацијенту":

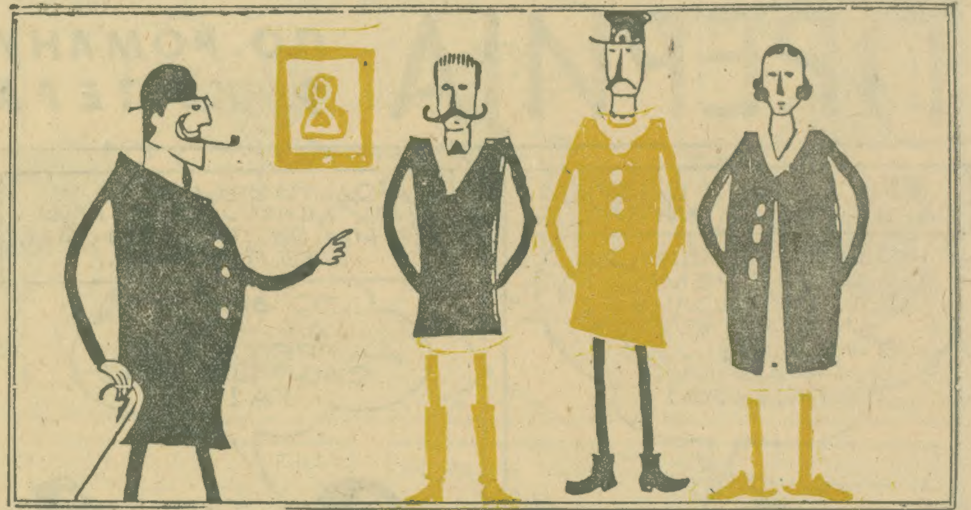
— Ваше тешкоће долазе од лоше циркулације. Потребна је анализа крви.

Трећи, пошто је прегледао „болесника", рекао је:

— То долази од јетре. Морамо имати електрокардиограм.

Чим су му агенти реферисали какву су дијагнозу поставили лекари, инспектор Вернер је одмах издао налог за хапшење хохштаплера.

На основу чега је установио ко је лажни лекар?

КРАЂА У ВИЛИ

Један познати певач (молио нас је да му не објављујемо име) патио је од несанице. Једном, када није могао да заспи, подигао се из постеље да потражи пилуле за успављивање. Улазећи у собу за рад, која се налазила поред спаваће собе, приметио је неку прилику која је побегла кроз прозор у башту. Певач је одмах установио да му је обијен писаћи сто и однесена већа сума новца. Башта је излазила на улицу где се баш налазио дежурни милиционер. Капија баште је била закључана. Милиционер није приметио да је ико прескочио ограду. Било је јасно да се крадљивац налази у кући.

Инспектор Вернер, који је одмах изишао на лице места, затекао је у кући осим певача још тројицу људи: настојника, собара и баштована.

Тек што их је погледао рекао је собару:

— Зар вас није стид да се бавите крађама? Ухапшени сте.

На основу чега је инспектор Вернер установио да је собар извршио крађу?

ПРЕТЕЋЕ ПИСМО

Глумица Н. добила је претеће писмо откуцано на машини. У писму је писало: „Ако не предате до сутра увече човеку у зеленим наочарима, који ће вам прићи на доњој тераси парка, десет милиона динара — бићете убијени. То вас исто чека и ако се обратите полицији".

Глумица се није уплашила и обратила се инспектору Вернеру.

После убрзане истраге била су задржана три лица. Свакому од њих инспектор Вернер је поставио исто питање:

— Зашто сте написали претеће писмо?

Ево одговора осумњичених.

Први: „Кунем се да нисам писао никакво претеће писмо".

Други: „Што се мене тиче, ја уопште не знам да куцам на машини".

Трећи: „Откуд бих могао да пошаљем ма какво писмо кад сам уопште неписмен".

Инспектор Вернер је одмах пронашао који је од ове тројице аутор писма. А да ли је то и вама јасно?

КАКО ПИСАЋЕ МАШИНЕ ОДАЈУ КРИМИНАЛЦЕ

Фалсификатори, уцењивачи, варалице и отмичари и не слуте да често пута сами себи пишу налог за хапшење.

Прошле године једна бомба, у облику лепог пакетића, стигла је на адресу студенткиње једног женског колеџа. Разуме се, пошиљалац није ставио своју адресу. Не слутећи ништа, девојка је развила пакет и тиме изазвала експлозију бомбе која је тешко ранила седам девојака а лакше још десетак.

Када је полиција стигла на лице места у њеној екипи је био и Едвин Шредер један од ретких криминалога-стручњака за писаће машине. Једини трагови које је полиција нашла били су комадићи дрвета и метала — остаци бомбе — и један комадић хартије на коме је била откуцана адреса. Шредеру је то било довољно. Ставио је адресу под лупу и одмах одредио тип машине и њене главне карактеристике. Полицији није било тешко да открије да је у питању била освета љубоморног младића који не би ништа признао да га машина није одала.

Нема две једнаке машине

„Није тешко открити који је текст куцан којом машином, јер свака машина има своје карактеристике — каже Шредер — чак и када су у питању две машине истог типа и из исте фабрике".

Али ова чињеница, тако добро позната Шредеру и другим стручњацима, није била позната и Јосипу Белетерију, бившем градском надзорнику а сада кажњенику у Атика затвору. Белетерија, који је фалсификовао један рачун, отерала је у затвор бројка 2 на његовој писаћој машини. Узалуд је тврдио да је невин. Шредер је успео да докаже суду да се бројка 2 на Белетеријевој машини разликује од исте бројке на свим осталим

писаћим машинама типа Андервуд. Разуме се то се могло установити тек пошто су те бројке испитане помоћу микроскопа.

Слово „б" издаје

Металски радник Том Робинсон повредио се на послу јер машина није била довољно обезбеђена. Како је том приликом повредио ногу остао је без посла и због тога је тужио свог бившег послодавца. Међутим, послодавац је тврдио да по уговору Робинсон нема никакво право на одштету. Робинсон је, пак, изјавио да је последњи параграф, који му је то негирао, био накнадно дописан и да је према томе уговор фалсификован.

Шредер је био позват као стручњак. Он је пажљиво испитао уговор и у почетку није могао ништа сумњиво да открије, јер је читав текст био откуцан истом машином и изгледао је потпуно исправан. Али, изненада је скочио са столице и изјавио суду да је последњи параграф заиста додат, јер се под микроскопом видело да је горњи део слова „б" у Робинсоновом потпису покривен једним словом из последњег параграфа, што је био сигуран доказ да је тај параграф дописан после потписивања.

Фалсификована признаница

Једног дана Шредера је посетио управник једне велике галерије слика која је за време рата примала скупоцене слике и друге ствари од вредности и гарантовала њихову сигурност чак и у случају да се рат пребаци на територију Сједињених Држава. Рат се завршио а многе слике остале су да леже тамо годинама. Управник галерије донео је признаницу неке жене која је тражила да јој с врате слике које је оставила код њих још 1943. године. Признаница је била потпуно исправна али тих слика није било. Шредера је занимало да ли је галерија примила те слике, на шта му је управник одговорио да свакако јесте јер иначе не би издала признаницу. Проучавајући признаницу Шредеру је пало у очи слово „а" које је било истог типа као и слово „а" на новим машинама тј. на машинама које су се појавиле тек крајем 1945. године. Одмах је све било јасно: једна признаница не може да буде откуцана 1943. године машином која је направљена тек крајем 1945. године. Остало је ишло лако и жена је морала да призна.

Али, не одају само слова. И трака писаће машине веома често открива фалсификаторе јер се и траке разликују чак и када потичу из исте серије и из исте фабрике. Сем тога, није свеједно да ли се на траци куца први пут или је трака премотавана. И јачина удара по клавијатури може да открије онога ко је куцао.

Многи фалсификатори који су сматрали да ће помоћу машине да сакрију свој траг били су откривени баш захваљујући машини за писање.

ВАЗДУХОПЛОВСТВО КРОЗ ИСТОРИЈУ

1=Д (митологија), 2=В (1783.), 3=Ж (1903.), 4=Г (1908.) 5=Б (1929), 6=И (1930), 7=Ђ (1935), 8=З (1937), 9=А (1952.) 10=Е (1961).

УКРАДЕНА ПЕНЗИЈА

Пошто је примила пензију, тетка Ана је ставила новац на ормар. Уто је наишао разносач телеграма. Јављао је тетка Анин син да се кроз два дана враћа са годишњег одмора. Тек што је он отишао свратила је суседка да позајми ђувеч. Тетка Ана је донела ђувеч из кухиње и испратила суседку. Уто је наишао електричар да замени фасунг на лустеру. Тетка Ана га је почастила кафом. Пошто је обавио посао електричар је отишао. И тад је тетка Ана приметила да су паре нестале са ормара.

Саслушавши тетка Ану инспектор Вернер је рекао:

— Ништа не брините. Ствар је потпуно јасна. Новац ће вам бити враћен а крадљивац кажњен. Одмах ћу издати налог за његово хапшење.

Како је инспектор Вернер тако брзо открио који је од тројице посетилаца — лопов.

ПРЕРИЈА

ПО РОМАНУ Ф. КУПЕРА

»ВЕЛИКА ЛУЛА« МИРА

ОКАМЕЊЕНА стабљика трске, дебљине малог прста, нађена у једној могили у области око Солтривера (америчка савезна држава Аризона), обрадовала је археологе више но да су нашли гомилу блага. Јер, та танка, свега четири сантиметра дугачка стабљичица била је — то је касније утврђено — прамајка свих лула за пушење на свету.

Као што се то често догађа у историји, првобитна намена луле била је далеко од данашње.

Дуван је биљка Новог света и до открића Америке није била позната на другим континентима. Први европски завојевачи, истраживачи и досељеници оставили су многа сведочанства о „светом култу дуванског дима".

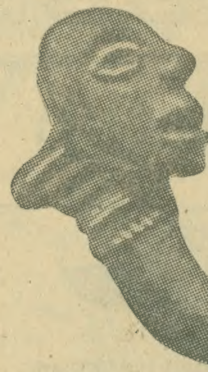

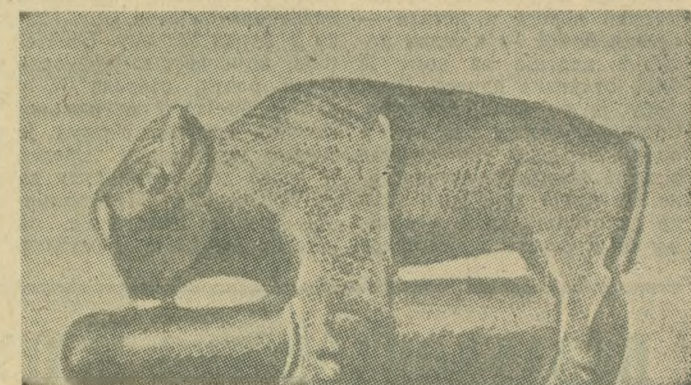
У неким индијским племенима пушење је првобитно било привилегија поглавица, жреца и чаробњака. Било да су листови дувана спаљивани на ватри запаљеној у част каквог празника или да је иситњен дуван паљен и распириван у шупљој стаблици трске — суштина обреда није се мењала: први пушачи нису увлачили дим у себе, већ су се трудили да густе, ароматичне облаке дима одувају на своје саплеменике. Наиме, сматрало се да овај јаки „миомирис" тера болести, разгони тешке мисли, јача дух и улива нову снагу.

Због тога је „пуштање дима" постало уобичајен ритуал уочи ратних похода, традиционалан претпразнични обичај, злокобно обележје епидемија.

Облак дуванског дима, тако сличан кишном, навео је древне земљораднике на мисао да се пушењем може изазвати киша. Није случајно да један од сликовитих назива за лулу гласи: кишни облак.

Дуван донесен у Европу употребљаван је у прво време као помодно средство за лечење. Убрзо је, међутим, пушење постало навика милиона људи. Занимљиво је да су европски досељеници у знатној мери допринели томе да код Индијанаца Северне Америке пушење изгуби свој ритуални карактер и постане навика, да не кажемо штетна навика.

Али, вратимо се индијанским лулама. Прве луле, израђиване од глине или камена, само су биле имитација трске. Мада су потпуно одговарале за ритуалне свечаности, те луле нису биле згодне за свакодневну употребу. И тада је права цевчица, слична данашњој муштикли, добила главу.

У индијанским светилиштима налажене су луле разних облика и величина. У америчкој савезној држави Охају само на једном месту нађено је 200 древних лула украшених с много маште и вештине.

За израду лула коришћен је најразличитији материјал: глина, црни шкриљац, талк, кости белорепог јелена.

Врхунац мајсторства су „калимети", дугачке луле украшене орловским перјем, резбаријом, заставицама од шарених тканина.

У 17. веку култ „Велике луле" достигао је свој расцват. Очевици описују свечане поворке Индијанаца који су од насеља до насеља носили циновску лулу. Тамо где би се појавила „Велика лула" прекидани су сви спорови, раздори, свађе.

Индијанска лула постала је један од симбола мира и пријатељства.

ШАРЕНА ВРТЕШКА

ЖИЦА ИЗ ТУБЕ

Узели сте у руку тубу и притиснули је као да желите да из ње истиснете зубну пасту. „Црвић", који истиснете из тубе после једног часа стврдњава се на обичној температури и постаје бакарна или алуминијумска жица кроз коју може да се спроводи електрична струја. Жица у об-

лику пасте справља се од смеше пластмасе и метала у праху.

Овај електрични проводник пет пута је јевтинији од металног. Он може да се користи при температурама од минус 50 до плус 150 степени и при сваком напону. „Жицу у туби" изумели су амерички хемичари Лупински и Ранцер. Житка електрична жица може се „намазати" на зидове а затим покрити другим слојем пластмасе која не спроводи електрицитет.

ДРУГИ »ДУНАВ« ?

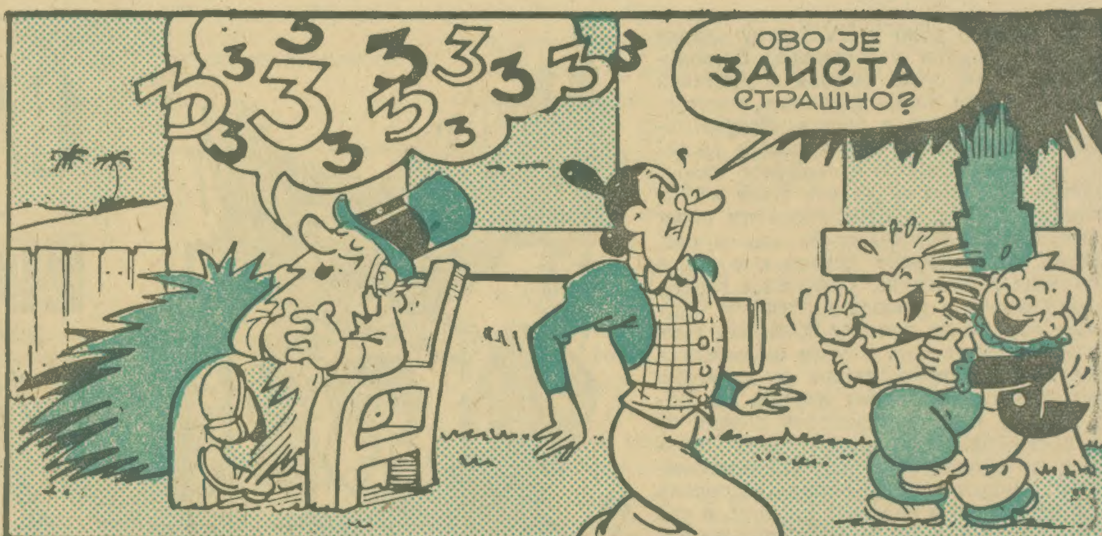
Из немачког града Бадена стигла је сензационална вест: тамошњи геолози тврде да су открили „други подземни Дунав". Према њиховој изјави тај други Дунав тече на дубини од 7 километара. Пре наступања последњег леденог

доба то је био прави Дунав. Геолошке промене настале после топљења огромних ледених маса довеле су до померања корита реке Дунава. Он је просекао себи нови пут, онај који нам је данас познат.

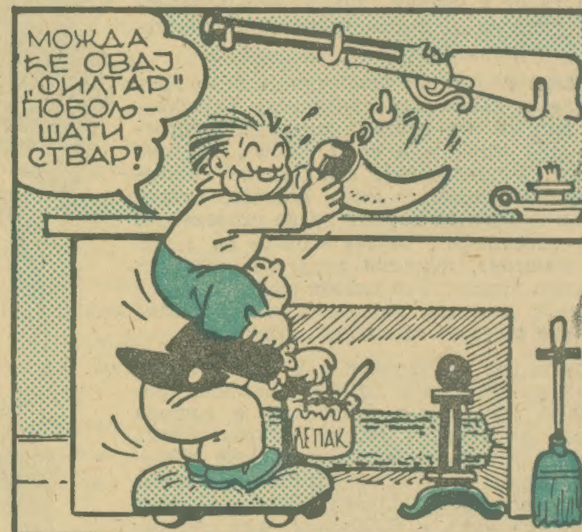
„Подземни Дунав" откривен је случајно. Тражили су нафту. Уместо нафте били су нађени огромни „резервоари" воде. Да ли је заиста у питању велика река која тече под земљом? То тек треба испитати — изјављују бечки геолози који су с много уздржаности примили тврђење својих немачких колега. Могућно је, кажу они, да је у питању велико подземно језеро, а не река.

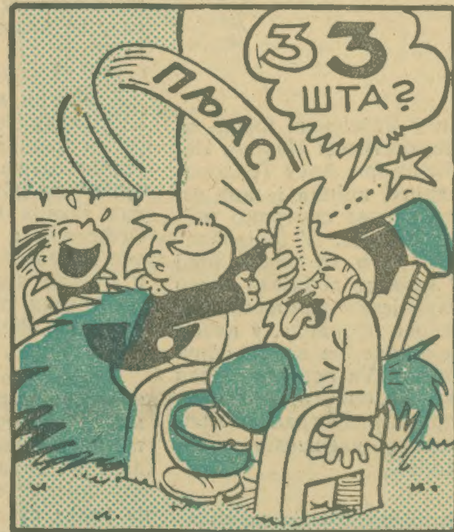

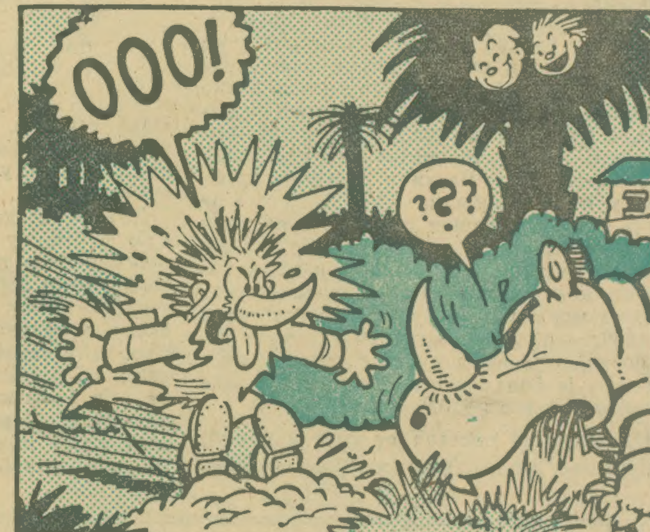

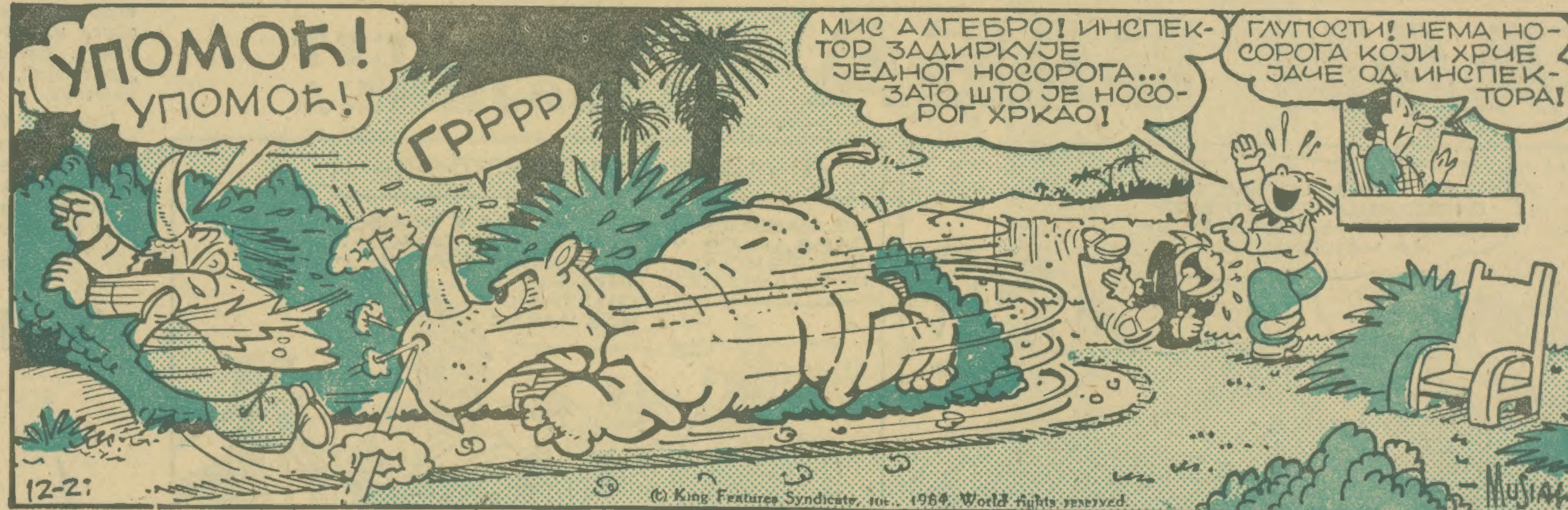

АУСТРАЛИЈСКИ КЉУНАСТИ ЈЕЖ

АУСТРАЛИЈСКИ кљунасти јеж (Echidna aculeata) сисар је из реда кљунара, а име му је 1798. године дао француски природњак и палеонтолог Кивије (1769-1832). Заправо, он је то име позајмио из грчке митологије од Ехидне, полужене, полузмије, која је породила многе немани међу којима Кербера, Сфингу, Хидру и друге не много симпатичне и популарне митолошке личности.

Судећи по имену ехидна би требало да буде опасна животиња, али она то није, бар не за човека. Због тога што је по много чему различита од осталих животиња зоолози су јој посветили више пажње.

ИАКО ЈЕ ДОБИО ИМЕ ПО ЕХИДНИ, ПОЛУЖЕНИ А ПОЛУЗМИЈИ КОЈА ЈЕ, ПО ГРЧКОЈ МИТОЛОГИЈИ БИЛА МАЈКА МНОГИХ НЕМАНИ, АУСТРАЛИЈСКИ ЈЕЖ ЈЕ ПИТОМ И БЕЗОПАСАН.

Карактеристична је нарочито њена минијатурна округла глава која се нагло завршава кљуном у облику уског рила, без зуба, која се отвара само кад избацује дугачак лепљив језик којим рије по мравињаку и хвата мраве. Највећи део времена проводи у спавању, не обазирући се на околину и уздајући се у своје чврсте и шест сантиметара дугачке бодље, којима су јој обрасла нарочито леђа. У случају опасности, ехидна својим снажним канџама за трен ока ископа у земљи рупу овалног облика у коју смешта трбух остављајући на површини само своје накострешене бодље.

Иако је дуга свега педесетак сантиметара а висока 15, ехидна је изванредно снажна. Њена снага лежи у врло развијеним леђним мишићима. Ево необичног случаја који је доживео један од њених првих одгајивача који је успео да је припитоми у свом стану. Једнога дана кад више није могао нигде да је пронађе, приметио је како се изненада велики диван креће по паркету. У ствари то је била ехидна, која се ту случајно завукла и да би се ослободила вукла је диван по соби.

Највећу мистерију за научнике представљао је код ехидне начин на који она доноси на свет младунце. Тек пре пола века ова тајна је решена: женка ехидне излеже једно једино јаје обавијено љуском сличном пергаменту, полаже га у „џеп" који се налази на њеном трбуху, где се оно развија у топлоти. Кад дође време да се излегне, младунче само разбија љуску, али и даље остаје у „џепу" а самосталан живот почиње тек кад његове бодље засметају мајци.

Одгајити ехидну не представља проблем јер она не изискује много: највећи део времена проводи у спавању, храни се инсектима, црвима, јајима и сецканим месом. Уз то ехидне су прави вештаци у гладовању, за то време узимају уместо хране само песак.

Поједини примерци, брижљиво одгајени, могу да доживе и старост од 30 година.

Ехидна живи у Аустралији, Тасманији и Новој Гвинеји.

СЛИКЕ У СТАРИМ ВОЈВОЂАНСКИМ ДОМОВИМА

Већ врло рано у XVIII веку српски насељеници у данашњој Војводини, чим су се снашли и утврдили у својим новим домовима, настојали су да их и украсе. Испрва сасвим скромно, онако како је то било уобичајено у њиховој старој домовини. Са собом су донели старе иконе, сликане на дрвету, и одређивали им почасно место у заједничкој одаји, јер су оне, углавном, представљале древне породичне и племенске заштитнике. Софроније Кирић, онај симпатичан и умешан трговац из Сент Андреје, који се на почетку прошлога века са својим пријатељима упутио на вашар у далеки град Краково, најпре је „измолио милост и благослов" пред иконом св. Николе, коју су његови прадедови донели из старе постојбине. Тако прича Јаков Игњатовић у свом чувеном роману „Вечити младожења". Међутим, он је поред „дедовских икона" поседовао и властити портрет, и свој је жене Софије, које је израдио „молер" неки да би и таквим сликама што велелепније украсио „поштенородни дом" уваженог господина Кирића...

Слика као украс прилично је брзо продирала у наше старе грађанске војвођанске домове. Са растом привредног богатства она више није само стара „дедовска икона", исцрвоточена, али дубоко поштована, пред којом се моли, заклиње и проклиње — него то постаје права украсна слика — „контрафа", резана у бакру од домаћих мајстора, купљена негде на неком европском вашару, или рађена као портрет од домаћих сликара, којих током XVIII века има све више, и то заиста добрих.

Христифор Жефаровић и Захарија Орфелин први су нашли домаћи уметници графичари, мајстори у бакрорезу, и њихови радови украшавају зидове домова наших грађана у Војводини. То су ликови светитеља, старих српских владара и слике понеког манастира у Фрушкој Гори и Србији. Грађанска кућа у Војводини, њен унутрашњи уређај, постаје све савременија. Миндерлуци и долапи замењују се софама и комодама; уместо огњишта намештају се камини. Комода се, додуше, и даље зове долап, али по облику она је то већ давно престала да буде. Секретер је сточић за писање, с многим фиокама и фиочицама, чак и тајним. Старо трговачко чекмеџе замењује чврсте касе. Бечки и европски намештај у свим стиловима XVIII века све је чешће у кућама наших имућних и вредних војвођанских грађана. Међутим, из поштовања према давнијој прошлости и према дедовима, који су у тешким и мучним околностима морали да напусте старе српске и македонске области — готово у сваком дому постојао је један кутак с древном иконом која је била залога да се никада неће заборавити стара постојбина.

Од оџаклије постали су салони и собе за примање, а њихови зидови били су украшени сликама, најчешће породичним портретима, па бакрорезима домаћих и страних мајстора, у врло успелим и добрим репродукцијама.

Домаћи сликари Срби неговали су портрет и у њему сјајно успевали. Портрет је био нарочито тражен и за њега је увек било довољно поруџбина. Младо и богато грађанство хтело је да буде овековечено у слици, и сачувано по свом лику за потомство. Исти случај као и на Западу у холандским областима, у Фландрији и Фламанској, у немачким покрајинама, у Француској, Италији и Шпанији — свуда је портрет израз моћи грађанске класе која неће да буде заборављена.

У XVIII веку Срби у Војводини имали су одличних сликара портретиста: Николу Нешковића, Крачуна, Чешљара, Арсу Теодоровића, на пример, и друге, којима је име непознато, али их ипак данас сматрамо мајсторима сликарске вештине. У војвођанске градове долазио је и приличан број „путујућих молера" који су добијали посао у трговачким и занатлијским домовима, сликајући портрете чланова породице, у првом реду домаћина и домаћице, па потом обично, и најстаријег детета. Ти портрети били су изложени у салону — оџаклији, на увид свакоме, који је у првом реду тражио сличност или потајно замерао улепшавању „дотичне моловане персоне".

Међутим, то нису били и једини ликовни украси војвођанских домова. Из масивних старинских рамова, у полузамраченим собама (сунце се тешко пуштало у њих — да не би избледеле драгоцене брокатне навлаке) — вирили су и по вредности и по тематици разнолики бакрорези, па и урамљене илустрације из тадашњих наших књига.

Знатан део тих гравира био је рађен према сликама најчувенијих италијанских, француских и холандских мајстора. „По многим српским грађанским кућама у Новом Саду, Сомбору, Бечкереку, Темишвару, Араду и другим, и у осталим трговачким и занатлијским центрима, висиле су репродукције најпознатијих дела Рафаела, Тицијана, Рембранта, Рубенса, Пусена и других". Те репродукције набављене су у Бечу, Лајпцигу, Венецији — и у свим европским местима где су на вашаре стизали наши стари војвођански трговци и занатлије. Може се рећи да су они били „љубитељи слика", а одабирали су их на свој начин: религиозне мотиве, призоре из битака, пејзаже, потом оне из класичне старине, као Хектор и Андромаха, Корнелија, мајка браће Граха, Сократ испија отров, и слично. Међутим, најдраже слике биле су оне које су представљале ликове старих српских владара или сцене из српске историје. Таквих слика у XVIII веку било је мало, оне се у репродукцијама јављају тек почетком XIX века и због тога су се исецали врло лепи бакрорези из наших књига штампаних у том веку, који су, отприлике, представљали личности из српске историје.

У многим завештањима наших грађана у XVIII веку помињу се и слике — „контрафе" и „ланкарте" (географске карте, које такође служе као собни зидни украс). „Ланкарте" су обично „росијске земље" (читав низ таквих израдио је штампао Захарија Орфелин), а „контрафе", поред оних које смо поменули, приказују ликове аустријских и руских царева, и илустрације из наших штампаних књига. (Војвода Велизар, бакрорези из Жефаровићевих и Орфелинових књига и др.).

Да је било потражње за сликама, као украсним предметима у грађанским домовима, не сведоче само подаци да су их наши трговци и занатлије врло радо доносили с далеких европских вашара него и проспекти појединих књижарских кућа које су оне на углед слале и у нашу војвођанску средину. Емануело Јанковић, у каталогу своје новоотворене књижаре у Новом Саду (1790) поред мноштва француских и италијанских књига, навео је и велик број гравира — „контрафа", и то најпознатијих сликарских мајстора.

Слика је у српским грађанским домовима у Војводини већ рано у XVIII веку нашла своје место, цењено и уважавано, била она отачка икона, — „молерски" породични портрет, гравира или просто илустрација из књиге.

АЛИ БАБА И ЧЕТРДЕСЕТ РАЗБОЈНИКА

ОД ЈЕДНОГ ВОЛА

Во на нашем цртежу изгледа прилично бесан. Никакво чудо. Ко би, уосталом, мирно гледао како од његове коже кроје ђонове за ципеле? Али, дајмо реч статистичарима. Знате ли колико се ђонова добија просечно од коже једног вола? Изгледаће вам можда невероватно: 150 пари.

УКРАДЕН ПАС-ЧУВАР

Приликом једне провале у једно велико складиште робе у Ливерпулу лопови су однели не само цигарета у вредности од 25 милиона динара, већ и пса коме је било поверено чување магацина.

Ђ. ЛОБАЧЕВ

ТАЈАНСТВЕНА ПЕЋИНА

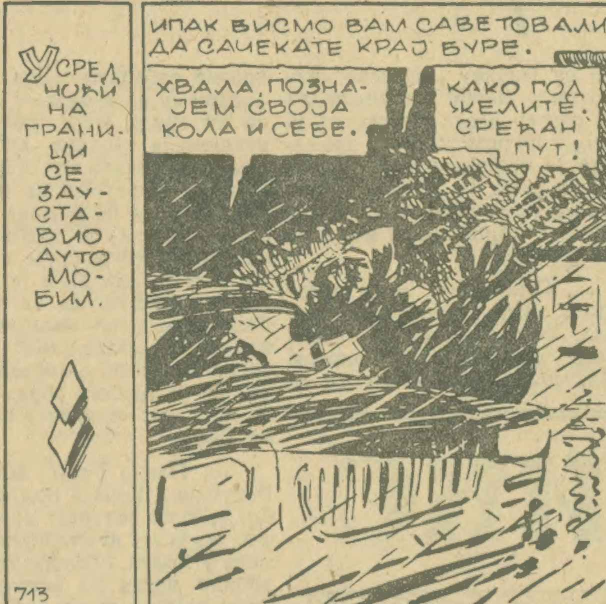

Питања:

3. Са ког аеродрома полази авион?

4. Шта је у ствари рекао непознати аутомобилиста власнику кафанице?

НАЈВЕЋА АКУСТИЧНА ОДАЈА

У МЕСТУ Карлсруе у Немачкој гради се највећа акустична одаја у Европи. Запремина ове одаје износиће 1240 кубних метара а зидови ће бити сграђени од двоструког бетона. У овој специјалној дворани биће вршени опити у вези с простирањем звука и пробијањем звучног зида.

Паламед

ЈЕДНА од епизода из борбе Грка са староседеоцима малоазијске обале везана је за опсаду града Троје. После вишегодишње опсаде Троја је била покорена и разорена. Историја је забележила да су се ти догађаји збили око 1200 година пре наше ере, али не и на онај начин како је то сачувано у легенди.

Легенда прича да је грчким војницима за време опсаде Троје било досадно. Годинама су се налазили испод утврђених зидина без наде да ће освојити град. Да би се војници разонодили, грчки јунак Паламед је измислио игру шах. Он је убрзо задобио доста присталица: ратнике који су играли или посматрали шаховске партије. Паламед је у једној партији имао занимљиву позицију: коњем је упао у противнички табор и дао мат. Дело са шаховског поља било је од интереса и за војничко решење освајања Троје. Одлучено је да се начини велики дрвени коњ и у њега сакрију грчки војници. Затим је коњ био довучен под зидине. Тројанци су га као трофеј увели у град и не слутећи да тиме доприносе сопственом поразу. Грчким војницима је после овога преостало само да се искрцају и отворе улазе у Троју.

Легенда се на овоме завршава, али је за њу везано име првог шаховског часописа који је изашао у Паризу 1836. године. Француз Лабурдоне и Мери били су први издавачи часописа коме су дали име „Паламед". Он је штампан једном месечно и имао је 260 претплатника, што је за оно време био значајан број. Да је часопис одлазио и ван граница Француске сведочи то што су у библиотеци руског песника А. С. Пушкина пронађена 3 примерка „Паламеда" Болест Лабурдонеа ометала је редовно излажење листа, а 1839. године он се сасвим угасио. Часопис на чијој су насловној страни биле штампане речи Сервантеса: „Живот је сличан шаховској партији" обновио је Сент Аман 1841. године.

Са шаховских меридијана

Београд. — На Четвртом шампионату Југославије у шаху одржаном од 22. децембра 1948. до 16. јануара 1949. године поред учесника добио је награду и један — гледалац. Био је то Мирослав Јовић, војни инвалид који је био 20.000-ти купац улазнице за шаховско такмичење. Њему је предата на поклон шаховска гарнитура и књига из шаховске теорије. Билтен који је излазио за време шампионата објавио је његову слику на којој се виде и бројни гледаоци који су присуствовали овом шаховском изненађењу.

Варна. — Четрнаесто коло овогодишњег шампионата Бугарске у шаху имало је једну прекинуту партију која је изазвала необичан спор. Један од фаворита турнира, Иван Радулов, приликом прекида био је у изгубљеној позицији са Саркисом Бохосјаном. Кад је партија прекинута нико није сумњао у то да је Бохосјан ставио у коверат потез којим топом носи пешака са поља ц2. Међутим, кад је у наставку партије судија отворио коверат видео је да је записан потез топом али нејасно, тако да је његово тумачење било двосмислено — или на поље ц2 или на поље е2. Да компликације буду веће уз записани потез није стављена ознака да се узима пешак што би било логично ако је топ ишао на поље ц2.

Судијски колегијум није контумацирао Бохосјана због нечитко написаног потеза, већ је позивајући се на извршену графолошку анализу, утврдио да је одиграни потез топом на поље ц2 што је у датој позицији једино и било логично.

Кечкемет. — У мађарском граду Кечкемету одиграно је од 9. до 15. априла ове године Шесто европско првенство железничара у шаху. Од 18 екипа победили су железничари Совјетског Савеза са 180 поена испред Бугарске са 161, Румуније са 155, Мађарске са 144, Чехословачке са 141. Као што се види пласман екипа није донео изненађење, али је то учинио број освојених поена. Мимо уобичајених правила на овом такмичењу за победу се освајало 6 поена, а за нерешен резултат 3 поена.

Лас Вегас. — Овогодишње првенство Сједињених Америчких Држава окупило је 124 шахиста. У само осам играних кола по швајцарском систему требало је да се добије првак и утврди поредак осталих. Такмичење је протекло без изненађења јер су 1. и 2. место поделили са по 7 поена велемајстори Самјуел Решевски и Робер Берн, али је титула шампиона на основу правилника такмичења додељена ветерану Решевском.

Лењинград. — 389. лењинградска школа уврстила је, истина експериментално, шах као редован предмет у три од пет одељења треће године. Ученици су били дужни да посећују часове, раде домаће задатке, дају одговоре који су оцењивани. Експеримент професора енглеског језика М. Ноаха и шаховских тренера В. Зака и Г. Мордринова оцењен је на крају школске године као успешан.

Расејани мајстор. — На турниру у Кечкемету 1926. године интересантан случај се збио у партији Пржепиорка — Ахеус. Ахеус је желео да измени неколико фигура па је својим топом однео противничког. Пржепиорка је имао на избору само два потеза: могао је дамом или топом да однесе црног топа који се нашао после извршене измене у његовом табору. Он је одиграо нешто немогуће — црним топом однео је сопственог ловца. Ахеус, који је сада био на потезу, размислио је мало, па је наставио „жетву". Једноставно је тим истим топом однео и белог пешака. Тек тада је Пржепиорка видео да се одиграва нешто наобично јер се табла црнела од противничких фигура. Ову необичну игру прекинуо је судија турнира велемајстор Мароцикоји који је зауставио часовник и фигуре поставио у исправну позицију. На крају је Пржепиорка и у регуларној игри претрпео пораз.

ИЗ ЦЕЛОГ СВЕТА

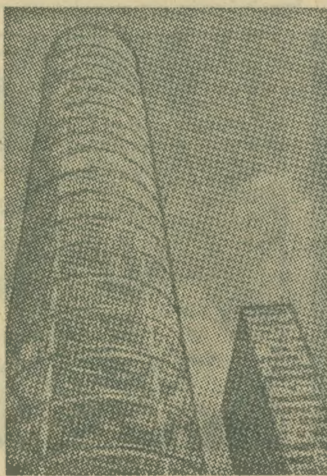
НОС И ИНТЕЛЕКТ

Познати енглески психолог професор Њуз Бервотер тврди да људи који се баве умним радом треба чешће да бришу нос. Тада крв јаче наилази у горњи део главе, а то је веома корисно за рад мозга.

КУЛА — СТАКЛЕНА БАШТА

Стаклена башта за гајење младих биљака, која има облик куле а читава је климатизована и саграђена од пластичне материје, недавно је довршена у експерименталном делу једне велике фабрике хемијских производа у Западној Немачкој. Идеја за њу потекла је из Аустрије, али употреба провидне пластичне материје као и уређаји за климатизацију дело су немачких стручњака.

У унутрашњем делу ове куле, високе 23 а широке 4 метра, окреће се једна дизалица која у редовним размацима „доводи" биљке испред једног јединог баштована који се њима бави. Овај изум знатно упрошћује проблем недостатка радне снаге.

НЕЗВАНИ ГОСТ

Једна породица из немачког градића Косебауда, крај Дрездена, седела је за ручком када је сасвим неочекивано кроз отворен прозор ускочило у собу једно лане које су прогонили пси. Лане се сакрило испод стола где је остало шћућурено све док се лавеж паса није изгубио у даљини. Пошто су напојили млеком незваног али симпатичног госта, домаћини су отворили врата и пустили га на слободу.

... Старешина села се забринуо — село се „уморило". У њему има много болесних; старци и деца умиру. Људи су занемарили поља, њиве је све више освајао коров. Девојке из суседних насеља престале су да се удају за младиће из његовог села јер су се бојале живота у том суморном месту. Људи су заборавили како се весели...

И тада је пет ловаца нестало у високој, сунцем спрженој трави. Кренули су да траже опасност. Јер, тако налаже стари обичај: да би се спасло „уморено" селу потребна је срчаност и храброст. Треба наћи неку опасну дивљу звер, ступити у борбу с њом и победити је. И несрећа ће напустити село...

Бобо са Горње Волте

Петорица ловаца, наоружани само копљима и моткама, ишли су трагом пантера. Неколико дана пре тога племенски „читачи трагова" открили су јазбину „жртвене" животиње. Ловци су знали да је пантер негде у близини. И ево, у подножју стене, промакло је мишићаво тело спремно за скок. То је била женка с младунчетом — највећа опасност с којом ловац може да се сусретне.

... Сврставши се у полукруг, људи су кренули у напад. Животиња их је чекала тела савијеног као опруга. Пантерица није хтела да се призна побеђеном. Два ловца лежала су на земљи — обојици су груди биле искидане канџама, а тројица преосталих окруживала су стену на којој је животиња са својим младунчетом потражила спас. Удар копљем у слабину... Као муња устремљује се рањена звер, али ноге је издају, суновраћује се са стене. Тако се завршио овај ритуални двобој „очишћења" који треба да спасе „уморено" село. То је древни обред који је до данас сачуван у племену Бобо.

... Племе Бобо живи у Републици Горња Волта. Бобо је, како сматрају етнографи, једно од најстаријих племена у Волти, области која је добила назив по истоименој реци која се улива у Гвинејски залив. Бобо се дели у две групе: Бобо-Фенг на југу и Бобо-Уле на северу. Ту, у Таминијану, једном селу Бобо-Уле једна француска етнографска експедиција присуствовала је обредном лову и „спасавању" учмалог села.

Радни дан у Таминијану почиње у праскозорје. Мушкарци који тог дана не иду на њиве плету корпе, оправљају колибе. Пошто допуне залихе воде, жене се прихватају справљања ручка. Најједноставније и најчешће јело у њиховом јеловнику је каша уз коју долази сос справљен од лишћа баобаба или кикирикија.

Старци заузимају своја места у сенци дрвећа, пућкају на своје луле напуњене зеленим дуваном и чисте кикирики или из бундева издвајају семење.

Уколико се сунце више пење, утолико се теже дише. А када оно почне да се клони западу, уморни од врућине и трагања за дивљачи, ловци се враћају у село. Једни носе малу антилопу, други неколико морских кокоши, трећи вечеве, мајмуне — имаће чиме да обогате јеловник. Живот се наставља...

WALT DISNEY МЕРИ ПОПИНС

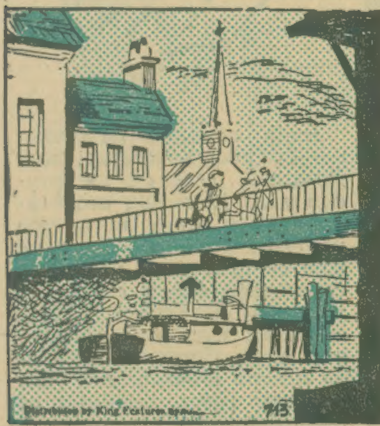

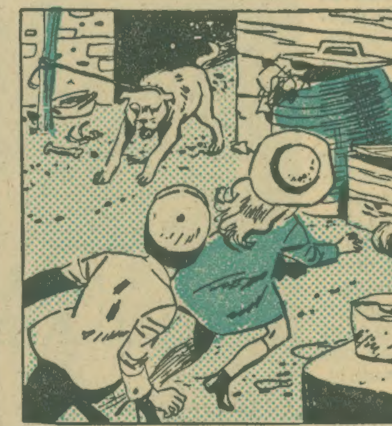

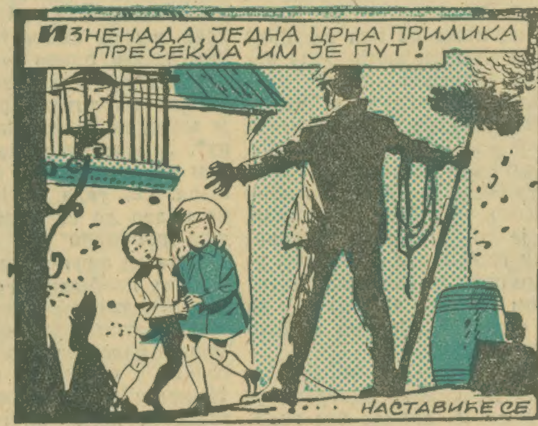

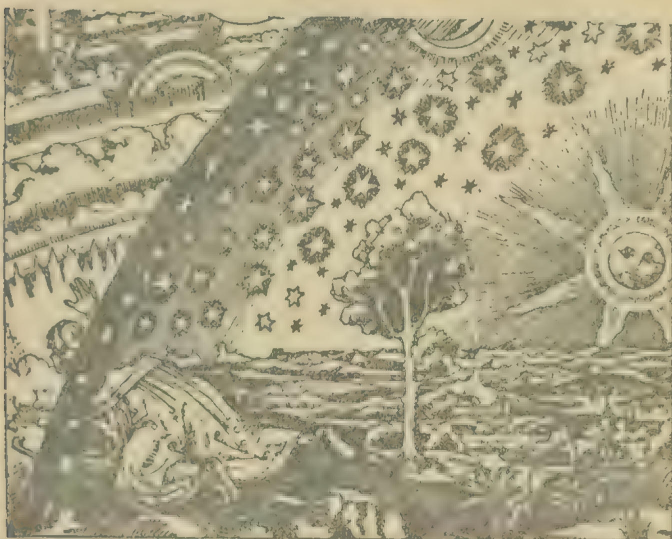

ТАЈАНСТВЕНИ БРОД

ГОДИНЕ 1849. енглески једрењак „Минерва" исловио је из једне луке на Бермудским острвима и с драгоценим теретом кренуо према Африци и на Далеки исток. Од тог дана о броду се ништа више није чуло. Протекли су месеци и сопственици „Минерве" помирили су се с тим да су и брод и посада — настрадали. Међутим, после неколико година, једног сунчаног јутра, становници лучког града из кога је нестали брод полазио на пловидбу, угледали су како „Минерва" улази у луку. Морнари који су са обале кренули на својим чамцима да поздраве посаду, открили су да на броду нема ни живе душе. У капетанској кабини нашли су бродски дневник. Последња белешка била је унета у дневник 14 месеци пре тога.

Тајна брода-луталице и његове посаде није ни до данас решена. Претпоставља се да је у Индијском океану брод запао у буру и да је тада страдала читава посада. А сама „Минерва" вратила се у матичну луку захваљујући само случају: ветрови и струје носили су брод неколико хиљада миља и дотерали га до места где је некад био поринут у море.

ЛОПТА НА ДЛАНУ

ОВА СРЕДЊОВЕКОВНА ГРАВИРА МОЖЕ ДА ИЗГЛЕДА НАИВНА ДАНАШЊЕМ ЧИТАОЦУ, АЛИ ОНА ВЕРНО ПРИКАЗУЈЕ НЕУТОЉИВУ ЧОВЕКОВУ ПОТРЕБУ ДА ДОЗНА ДОКЛЕ СЕ ПРОСТИРЕ СВЕТ И ШТА КРИЈЕ БЕСКРАЈНА ВАСИОНА

КОЛИКО год покушавао да обухватиш простор око себе — поглед ти увек допре до линије која затвара и небески свод и земљу и бескрајни океан.

„Где ли се налазим? — мислио је човек. — Где ли је крај земље и шта се налази иза ње? Какав ли је то непознати закон распоредио са толико мудрости и тако недокучиво копно, воду и ваздух?...“

НЕБЕСКА ВРАТА

Бог Мардук пре свих времена створио је небо, а Земљу ставио на воду. Чврста купола неба својим крајевима лежи на океану. Над куполом се такође простире вода, која се с времена на време излива на Земљу у виду кише. Далеко на западу и истоку налазе се небеска врата. Велико Сунце улази кроз источна врата која су тада свечано обојена. На крају дана Сунце се удаљава кроз западна врата исто толико свечано окићена као и она кроз која се појавило.

Тако су замишљали свет Асирци.

Људи су живели у измишљеном свету. Али њихова машта није могла да се уздигне изнад појмова који су им били усађени у детињству.

Пролазиле су године, столећа, а Земља је и даље, за већину људи, била досадна и равна као палачинка. Не баш много велика, али потпуно удобна. Небо се, додуше, није могло дотаћи руком, али тамо где се оно спаја са океаном, могло би се на њега испентрати без нарочитих тешкоћа...

Легенде су причале о стварању света узвишеним језиком с много песничких епитета. Тачност није била важна. Главно је било да тај измишљени свет буде довољно чврст и леп.

☆

Пут преко хоризонта био је дуг и тежак.

Када се брод отискује на пучину — као да клизи низ брдо. Што даље од обале то више тону катарке на лађама укотвљеним у пристаништу. Последњи тоне врх торња на тврђави. Као огромна грба уздиже се море иза крме, затвара далеке обале.

И мимо воље почињеш да мислиш да је Земља округла... или — да она мора да има крај. Ово друго је изгледало људима једноставније, веродостојније.

Чак и најхрабрији морепловци, ти који се нису плашили ни гусара, ни урагана, ни бродолома, нису смели да се отисну на непознати Атлантик. Јер негде тамо, у тајанственим даљинама, океански таласи сручавају се у тамну бездан вукући собом бродове као што водопад вуче ситно иверје (у ту причу су веровали и неки Колумбови сапутници).

У старим предањима могу се наћи и другачији описи Земље.

У Авесту, збирци старих иранских легенди, говори се о округлој Земљи, о великом океану Вурукрта, о сферама звезда, Месеца, Сунца и о последњој — оној што затвара Свемир — Рајској сфери.

Песник и математичар, грчки филозоф Питагора је још 500 година пре наше ере био убеђен да је Земља — лопта. Јер, лопта је најсавршенији облик, најлепши...

Веровати да је Земља округла једино зато што је лопта идеалан облик — таква аксиома није могла да задовољи научнике. Научна истина тражи убедљиве доказе. Лепота се ту не узима у обзир.

ДОЛЕ ПЉОСНАТО НЕБО!

Генијални Аристотел први је схватио суштину велике представе космичког позоришта сенки.

Повремено Земљина сенка, што попут црног зрака рефлектора клизи у космосу, пада на Месец, креће се по његовој површини. Сенка је округла. Може ли да буде увек округла сенка коцке, старог пања, ма каквог другог тела? Не, само сенка лопте!

Тако је први пут био пронађен убедљив доказ да је наша планета округла.

И одмах се научна мисао сукобила са вековним предрасудама.

Људи су навикли да живе у пљоснатом, омеђеном свету. Они нису могли да замисле безграничност космоса где нема ни „горе“ ни „доле“; Земљину куглу која лебди кроз бескрајну вечност; људе за које на Земљи постоји само једно „доле“ — ка центру планете, и једно „горе“ — бесконачно небо.

СУТОН НАУКЕ

Године 390. фанатици су под вођством архиепископа Теофила порушили знамениту Александријску библиотеку, ризницу знања које је човечанство скупљало током многих векова.

Настао је дуг сутон науке. Празноверје, фантастичне измишљотине замениле су закључке истраживача.

У 6. веку наше ере, Кузман Индикоплов, калуђер из Египта, који је много путовао по свету „утаначио“ је представу о Земљи. По његовим речима Земља је паралелограм који је са свих страна окружен морима. Уздуж може да се пређе за 400 дана, а попреко два пута брже. Из мора се издижу зидови на којима лежи небо. Свет личи на ормар: у првом одељењу, доле, распоређени су људи. Изнад њих су небо и звезде. Још више — анђели, Сунце и планете које се крећу. А сасвим горе — небески прозори, кроз које се по вољи божијој излива вода.

Заборавило се скоро све оно што су раније доказали научници. Незнање је уображено и самоуверено.

У средњем веку благочестиви папа Урбан, позивајући хришћане у крсташки рат најавио је: „Јерусалим је средиште Земље“.

Додуше, испадало је да Земља има и превише средишта: Египћани су представљали Земљу у виду човека. Срце му је било Египат; Грци су сматрали да је средиште света Олимп, место где су стално заседали богови; Индуси су веровали да се то средиште налази на планини Мери; Муслимани — у Медини (граду, где су, пошто је био прогнан из Меке, први пут признали Мухамеда за пророка), итд.

Крај Земље још није био пронађен, а средишта је било чак и превише...

Често се догађа да научне експедиције имају једини циљ да раскринкају лепе бајке.

У такву експедицију кренуо је још 200 година пре наше ере и библиотекар Александријске библиотеке, Ератостен. Он је решио да заљуља непокретне стубове који су придржавали пљоснато небо над пљоснатом Земљом. Изабрао је чудан алат: сенку.

СЛИЧНОСТ ТРОУГЛОВА

Још у доба Ератостена у Египту се знало да се сенка код Сиени (данашњи Асуан) лети у подне скоро и не види јер се „врти под ногама“. А у Александрији, у исто то време, иако веома кратка, она се ипак пружа по земљи. Значи, да док се у Сиени Сунце налази тачно изнад главе, у Александрији се оно види под одређеним углом. Ератостен је израчунао тај угао на основу сличности троуглова: огромног (чије врхове углова чине Сунце — Сиена — Александрија) и мајушног (врх мотке — основа мотке — крај њене сенке). Био је раван 7° 12.

Растојање између Сиене и Александрије било је познато: 750 километара (у данашњим мерама; тада се рачунало у „стадијама“).

Према томе, 750 километара су 7°12'. Дакле, на један степен кружног лука долази нешто мање од 105 километара, а на цео обим Земље (360°) — око 37,5 хиљада километара.

Према томе, Земља је — лопта.

Не!

ДВЕ ЕКСПЕДИЦИЈЕ

У француској Академији почетком прошлог века говорило се о чудноватој појави. Наиме, добијени су били подаци да се обично клатно пренесено са средњих географских ширина на Екватор спорије клати.

Експедиција, која је била специјално за то опремљена, потврдила је те податке: у поређењу са Паризом клаћење клатна у временском периоду од 24 часа, спорије је за 2,5 секунде.

Било је пронађено убедљиво објашњење: где је одстојање од средишта Земље веће, то је према Њутновом закону привлачна снага Земљине теже мања. Тежина клатна се смањује и клаћење се успорава.

Према томе, Земља никако није идеална лопта.

Још у 18. веку француски астроном Касини је тврдио: „Земља личи на лимун; издужена је према половима и нешто спљоштена на Екватору“. Касније је то доказивао на основу дугих математичких израчунавања која су била заснована на најновијем (у оно време) мерењима. Додуше, Њутн и Хјујгенс нису се са њим саглашавали.

Године 1735. у равницама Перуа, код екватора, било је измерено „парче Земљиног меридијана“. Зато је била опремљена читава експедиција француске Академије.

Годину дана доцније иста таква експедиција кренула је на север у равну, хладну и мочварну Лапонију.

Резултат је био следећи: дужина једног степена меридијана у Перуу износи 110.868 метара, а у Лапонији — 112.992. метра. Према томе, Земља је спљоштена на половима.

За физичаре ово откриће није било неочекивано. Земља се окреће. Лопта се при томе мора мењати, ширити код екватора, јер је притиска снага инерције.

Облик Земље је — обртни елипсоид.

Али ни то није тачно.

ЧОВЕК ДАНАШЊИЦЕ НЕ ЗАДОВОЉАВА СЕ МАШТАЊЕМ: ОН ЈЕ СМЕЛО КРЕНУО У ОСВАЈАЊА КОСМОСА

ДОСАДАН ИДЕАЛ

Земља је — геоид.

Најзад смо употребили најнаучнији назив, најраспрострањенији. Али у исто време овај назив изазива чуђење.

Геоид у преводу значи — сличан Земљи. (Као да Земља може да има облик који није сличан Земљи). Али, тај назив ипак постоји већ скоро сто година.

Све је то почело од „ћуди“ клатна.

Секундно клатно на Бонинским острвима у Тихом океану извршило је 14,2 клаћења више него што је било предвиђено израчунавањима заснованим на елипсоидном облику планете. На острву Свете Јелене број „сувишних“ клаћења износио је 10,3 итд.

Теорија се није подударала са стварношћу.

Стварност је показала да је површина океана (и океанских острва) ближа средишту Земље, него ли што се то дотле мислило. Земља не личи ни на једно познато геометријско тело. Зато је 1873. године Листинг предложио за Земљу специјалан, „земни“ назив — геоид.

Али... на нашу срећу облик Земље није апсолутан, идеалан геоид. Равнице, брда, мора, долине... то је жив, вечито променљив облик, а не безлично (па макар и савршено) геометријско тело.

На идеалном геоиду живот би био неиздржљив, ако би уопште био могућ.

Реке на геоиду не би текле, јер њих надоле гони разлика у сили теже. Замро би ветар. Оклоп мртвог, попут мочваре океана стегао би планету. У његовим недрима нестало би читаво данашње копно. Океан би га прогутао као што џиновски кит гута сићушне рачиће...

Према томе: живело дивно, увек другачије иако не идеално лице наше мајке — Земље!

ПРОЗОРИ КОЈИ »ЧУЈУ«

ПРОЗОРИ који „чују“ инсталирани су први пут у једној школи у Лондону. Ова школа се налази у непосредном суседству једног аеродрома. На крову школе постављен је микрофон који контролише јачину буке. Кад ова пређе дозвољену границу, укључи се један релеј који аутоматски затвара све прозоре. Чим се бука утиша прозори се на исти начин отварају.

ТАШТИНА ЧИСТИ УЛИЦЕ

ГРАДСКИ оци Пном-Пена, престонице Камбоџе, тврдећи да је њихов буџет недовољан за потребе града, објавили су вест да ће свакој улици дати име оног становника који се буде обавезао да ће сносити трошкове за њено одржавање и украшавање. За неколико дана савет општине примио је више понуда но што у граду има улица.

ПАС СПАСИЛАЦ

ДА постоје људи специјално обучени за спасавање дављеника, данас је то сасвим нормална ствар, али да има и паса који спасавају кокошке које се даве — признаћете: то је ипак нешто необичније. Догађај који се пре извесног времена збио у Горњој Лоари у Француској биће најбољи доказ за то: једна кокошка бежећи из баште, у коју се крадомице увукла, упала је у бару и невешто почела да удара крилима покушавајући да се спасе. Вероватно би се и удавила да се ту није нашао један овчарски пас, који је одмах скочио у бару и у чељустима изнео уплашену коку напоље.

МОЉЦИ ЈЕДУ НАЈЛОН

МОЉЦИ једу најлон и друге синтетичке материје исто тако прождрљиво као и вуну. До ове непријатне истине дошао је професор Пол Валеј, из историјско-природњачког музеја у Лондону, кад је нашао више отвора у резервоарима воде од најлона. Испитујући воду, професор Валеј је открио живе гусенице мољаца.

БАКТЕРИЈЕ И ЗЛАТО

БАКТЕРИЈЕ уништавају злато — тврде француски научници. Досад је овај племенити метал сматран као отпоран на киселине, воду и ваздух; није рђао и црнио као сребро. Међутим, сад су стручњаци открили његове непријатеље: микробе тетануса и гангрене. Они су помешали злато у праху са једном смесом која се састоји од лишћа еукалиптуса, банана и других биљака и оставили да се развијају у овој каши клице двеју болести: тетануса и гангрене. После три недеље добар део златног праха био је поједен од микроба.

ФАРМА АЛГИ

БЛИЗУ Триубина, на обали Тасманије, налази се једна подводна фарма на којој се гаје различите врсте алги. Жетва се обавља подводним косилицама које раде на дубини од једног метра. Алге добијене на овај начин употребљавају се у фармацеутској, текстилној и индустрији папира.

НОВИ СИНТЕТИЧКИ КАУЧУК

ЈЕДНА велика немачка фирма из околине Франкфурта ускоро ће пустити у продају нови синтетички каучук. Овај каучук, назван А. Р. П. К. имаће све особине природног каучука, а уз то ће бити и много издржљивији.

ШТА СЕ СВЕ НЕ ЈАШЕ У МОНГОЛИЈИ

НА ПАРИПУ — ДВОГРБОЈ КАМИЛИ

АКО запитате првог пролазника — пише француски публициста Бернар Куре — где се налази Монголија, вероватно ћете тешко добити тачан одговор. Понављао сам оглит у више наврата. Најученији би одговарали: „То је земља која се налази у Азији".

Добро познајем Азију, она је огромна.

Да бисмо мало прецизирали то питање рећи ћемо да се Народна Република Монголија налази у срцу горње Азије између бескрајног Сибира на северу и Кине на југу, истоку и западу. Покрива површину која је велика као Француска, Шпанија, Португалија и Ирска заједно. То јест има око 1,551.000 квадратних километара. Снежне планине Чинган и Алтај штите земљу на истоку и западу; на северу планине се губе у леденој сибирској тундри; на југу пустиња Гоби чини непремостиву препреку. Изолована од осталог света Спољна Монголија је дуго живела не знајући за стране утицаје.

Клима је више но сурова: једино људи челичног здравља могу да опстану. И дању и ноћу без прекида дувају азијски ветрови које никакво море не ублажује.

Степа... Она се пружа у недоглед. У подножју планина пресеца је још понека шума или долина, а што даље то се више шири — равна и гола... као да мами људе на бескрајна јахања. Стада волова, камила, оваца и коза, вуку се полако брстећи осушену траву, док крда коња пролазе у трку.

ДИВЉИ ИРВАС ПРИПИТОМЉЕН ЈЕ И НАТЕРАН НА ПОСЛУШНОСТ

Учили смо у школи да су из ове земље кренули највећи освајачи за које је икада знала историја: Џингиз-хан, Тамерлан... Они покорише половину света. И мали помамни коњи који јуре као вихор по степи, кратких ногу, са богатом гривом и дугим репом, у ствари су потомци оних који су се напајали на обалама Јадранског мора. Данашња Монголија има, свакако врло мало заједничког са оном из легенди. Она се индустријализира и модернизује запањујућом брзином. И тек што је изишла из прошлости — постала је члан ОУН пре неколико година — она већ данас игра све већу улогу у свету.

Али у овој земљи где су растојања толико огромна нарочито оштро се поставља једно питање: саобраћај.

Монголи су најбољи јахачи на свету. Зато се не треба чудити што се на њиховом грбу види јахач који јури према хангајским брдима.

Монголац гаји дивно осећање према свом коњу: воли га.

Монголски коњ не личи на европске. Он више подсећа на развијеног понија.

Сећам се једног пута који смо направили, моји монголски пријатељи и ја, на падине Алтаја. Јахао сам изванредног зеленка. То је било јахање које би било достојно једног вестерна. Дуго смо ишли кроз кршевите крајеве; мој пастув пролазио је свуда. Са подједнаком лакоћом пењао се и силазио по најстрмијим врлетима. Једино није хтео да прескаче препреке. Уосталом, монголски коњи никада не скачу.

НА ВАТРЕНОМ КОЊУ, МОНГОЛСКИ ЛОВАЦ ЈЕ КРЕНУО У ЛОВ СА СОКОЛОМ

У удаљеним крајевима није реткост видети Монголце који јашу ирваса. Они чак јашу и јака. Понекад ради разоноде, чешће из нужде. Осим за танку узицу провучену кроз ноздрве животиње, јахач може једино да се држи за њену дугачку длаку, те понекад падне. То му се догађа једино са овом животињом. Иначе Монголац никада не пада. Он остаје у седлу све док се животиња не замори.

НА ШИРОКИМ ЛЕЂИМА ЈАКА УДОБНО СЕ СЕДИ.

У пустињи Гоби ноћили смо поред стада камила које је бројало око шездесет животиња. У пустињи камила је незаменљива. Она може да понесе до 300 килограма терета, а лако подноси и температуру од 30 степени испод нуле. Она има шест начина кретања: два у ходу, два у трку и два у галопу. Ако монголска камила, кад иде ходом може да буде седиште бар толико угодно као... љуљашка, кад пређе у галоп тешко да не добијете морску болест. Иако је спорија од коња, за караване представља већу предност.

Сунце се тек помолило иза хоризонта кад је карван поново кренуо. Упутио се ка северу. А два дана доцније срели смо једну колону камиона. Тако је то у Монголији, земљи модрог неба...

Бартај! — хоћу рећи: довиђења, — моји монголски пријатељи!

У ПУСТИЊИ ГОБИ ЧЕСТО СЕ СРЕЋУ ЈАХАЧИ НА КАМИЛАМА

НАЈ, НАЈ, НАЈ...

Најстаријом књигом на свету називају „Папирус Присе" који се чува у Париској националној библиотеци. Овај свитак папируса археолози су нашли у једној гробници из 2.600 године пре наше ере.

*

Најређе поштанске марке на свету су плава марка чија је номинална вредност два пенија и жутоцрвена марка од једног пенија. Обе су биле издате 1847. године на острву Маурицијусу. Има их свега двадесет примерака.

*

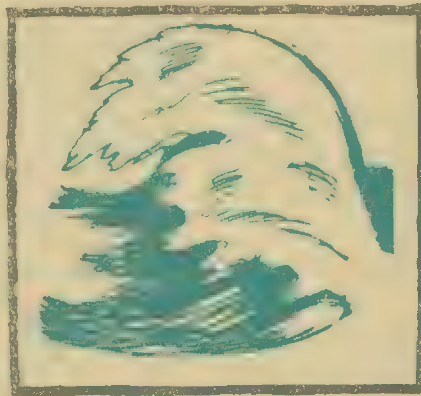
Најмање одрасло људско биће на свету описао је у 18. веку француски природњак Бифон. То је била једна жена-патуљак која је у 38. години имала свега 43,3 сантиметра.

*

Најспорији електромотор био је приказан на индустријском сајму у Хановеру. За један обртај њему су потребне четири седмице. Ова „лењштина" од мотора може да се примени код електронских рачунских машина.

*

Највећи морски талас био је примећен и измерен у Тихом океану 1933. године. Његова висина износила је 33,5 метра.

*

Најдуже љубавно писмо потекло је из пера француског уметника Марсела де Леклира. У писму упућеном Магдалени де Вилаторе, он је реченицу „Волим те" поновио 1875 пута.

*

Најмањи пси на свету, патуљасти теријери звани шивава, гаје се у Мексику. — Раст им не прелази 15 сантиметара.

*

Најстарији музички инструмент на свету у ствари је рог. За употребу рога човечанство зна већ 30.000 година.

*

Највећу слику насликао је 1588. године италијански сликар Тинторето, који је тада имао 70 година. Та његова слика, названа „Рај", има размере седам са двадесед два метра. Изложена је у Дуждевој палати у Венецији.

*

Најбржи пас је руски хрт. Он гони дивљач брзином од шездесет километара на час.

Реј Бредбери

(2)

БЕСКРАЈНА КИША

— Наравно, али сетите се древног начина мучења. Прикују те за зид. Сваких пола сата пада ти на теме кап воде. Од самог чекања губиш разум. Исто то је и овде, само још горе. Нисмо ми створени за воду. Не можемо ни да спавамо, ни да дишемо како треба, на граници смо лудила зато што овако мокри ходамо бескрајно дуго. Да смо били спремни на несрећу спустили бисмо се у непромочивим оделима и са шлемовима. А по глави само добује, добује. Тако тешко, као олово. Ја нећу дуго издржати.

— Ех, где је Сунчана купола! Ко ју је измислио знао је шта ради..

Пловећи реком мислили су о Сунчаној куполи која је чекала негде у шипрагу заслепљујуће сјајна на киши. Жута, округла, сјајна грађивна, блистава као сунце. Висока петнаест а у пречнику дуга стотину стопа, у њој топло и тихо, нема кише, топла храна. А у средини Сунчане куполе мала, жута, пламена лопта слободно лебди под самим сводом; можеш је гледати одакле хоћеш: седећи с књигом или цигаретом, или пак с чашом топле чоколаде у којој плива павлака. То златно сунце, на први поглед исто као оно земаљско — топло и вечно, чека њих. У Сунчаној се куполи може заборавити кишни свет Венере.

Поручник се окренуо и погледао своје другове који су полегли на весла. Били су бели, као печурке — као и он сам. На Венери све изблeди за неколико месеци. Чак је и шума личила на огроман декор из кошмарног сна. Како и да буде зелена без сунца, у вечном сумраку, под бескрајном кишом. Бело, бело жбуње, бледо као топљени сир лишће, стабла као огромне ноге отровних гљива. Тле се није могло видети од бујица, потока и бара; тамо напред била су језера, реке и на крају море.

Успели су се на расквашену обалу гасећи воду. Испустили су плин из чамца и сложили га у пакет. Потом су стојећи на киши покушали да запале. Читавих пет минута, ако не и више, мучили су се они дрхтећи над упаљачем, затим су, заклонивши цигарете длановима, повукли неколико пута. Већ после неколико тренутака, хартија се наквасила и тешке капи кише избиле су цигарете из стиснутих усана.

Пошли су даље.

— Станите, један тренутак — казао је поручник. — Учинило ми се да сам нешто видео.

— Сунчану куполу?

— Нисам сигуран. Смета ми киша.

Симонс је потрчао напред.

— Сунчана купола!
— Назад, Симонс!
— Сунчана купола!

Ишчезао је иза млазева кише. Остали су појурили за њим. Стигли су га на пропланку и стали као укопани гледајући њега и оно што је пронашао.

— Ракета...

Лежала је тамо где су је и оставили. Значи, они су кружили и нашли се на оном истом месту одакле су започели свој дуги пут.

Међу олупинама лежала су двојица настрадалих, на њиховим устима расла је зелена плесан...

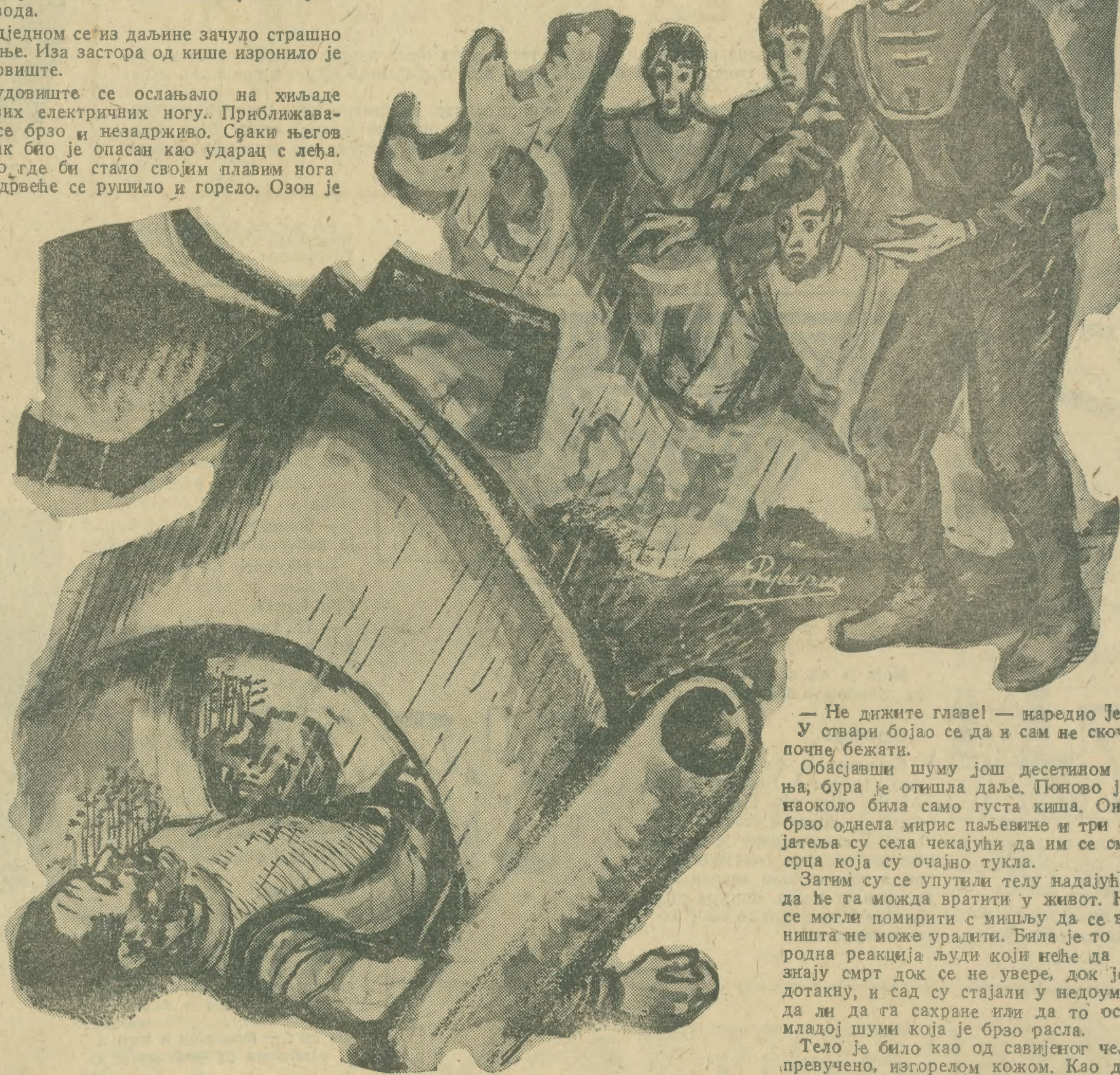
— Како се то могло десити?

— Изгледа да је у близини прошла електрична бура, она је оштетила наше компасе. У томе је ствар.
— Тачно.

— Шта сада урадити?
— Треба ићи.
— До ђавола, па ми смо тапкали у месту.
— Добро, Симонс, покушај да се средиш.
— Да се средим, средим. Полудећу од ове кише.
— Ако будемо штедели имаћемо намирнице још дан-два. Киша је изводила своју игру по кожи, мокром оделу, поточићи воде сливали су се с врха носа, ушију, са руку и колена. Из сваке поре избијала је вода.

Одједном се из даљине зачуло страшно хујање. Иза застора од кише изронило је чудовиште.

Чудовиште се ослањало на хиљаде плавих електричних ногу. Приближавало се брзо и незадрживо. Сваки његов корак био је опасан као ударац с леђа. Тамо где би стало својим плавим ногама, дрвеће се рушило и горело. Озон је

у јаким ковитлацима испунио ваздух, киша је разбацивала дим на све стране. Чудовиште је било дуго око пола миље, а високо и целу миљу; опипавало је земљу као слепи див. Понекад је, само за тренутак, изгледало да нема ногу. Већ у следећем часу из његовог би му се трбуха појављивале хиљаде бичева који су немилосрдно уништавали шипраг.

— Електрична бура — рече један из четворке. — Она је онеспособила за рад наше компасе. Сада иде на нас.
— Лезите! — наредио је поручник.

Сви су се бацили на земљу.

— Иде ли? — зачуло се готово у истом часу питање.

— Иде.

— Је ли се приближило?
— Остало је још доста јарди.
— А сада?
— Ево га!

Чудовиште је било над њима. Пустило је десетак плавих електричних муња и оне су се зариле у ракету. Ракета је задрхтала од удара као гонг и пустила пригушен метални звук. Чудовиште је бацило још петнаестак стрела. Оне су поигравале као у некој фантастичној пантомими осветљавајући дрвеће и мокру земљу.

— А-а! — Један од космонаута скочио је на ноге.

— Лези, идиоте! — викнуо је поручник.

Још десетак муња потпуно је уништило ракету. Поручник је мало окренуо главу која му је дотад лежала на рукама и угледао заслепљујуће плаве експлозије. Видео је како се дрвеће распада у парампарчад. Видео је и то како се чудовишни тамни облак, као црни диск, окренуо над њима и бацио доле стотинак електричних стрела.

Онај који је скочио на ноге бежао је сада као по огромној дворани са стубовима. Бацао се час тамо, час овамо, они су се наједном сручили, чуо је звук сличан ономе кад мува падне на усијану жицу — клопку. Таквих је мухоловки било на фарми где је поручник провео детињство. Три човека осетила су мирис људског тела које се претварало у пепео. Поручник је сакрио лице.

— Бежимо! — повикао је Симонс.
— Не лудујте! Лезите! Она удара само у највише тачке. Ми се још можемо спасти. Лезите око педесет стопа од ракете. Видећете, чудовиште ће читав електрични напон утрошити на њу, а нас ће мимоићи. Брже!

— Не дижите главе! — наредио је он. У ствари бојао се да и сам не скочи и почне бежати.

Обасјавши шуму још десетином муња, бура је отишла даље. Поново је унаоколо била само густа киша. Она је брзо однела мирис паљевине и три пријатеља су села чекајући да им се смире срца која су очајно тукла.

Затим су се упутили телу надајући се да ће га можда вратити у живот. Нису се могли помирити с мишљу да се више ништа не може урадити. Била је то природна реакција људи који неће да признају смрт док се не увере, док је не дотакну, и сад су стајали у недоумици: да ли да га сахране или да то оставе младој шуми која је брзо расла.

Тело је било као од савијеног челика превучено, изгорелом кожом. Као да је воштана лутка бачена у пећ па извучена из ватре тек кад је преко угљенисаног скелета остао само танак слој воска. Једино зуби нису поцрнели и блистали су као фантастична бела наруквица стиснута у црној песници.

— Зашто је скочио...

Рекли су то готово сви истовремено.

Пред њиховим очима тело је почело да нестаје под покровом од растиња. Пузавице, бршљан, па чак и цвеће за покојника...

Бура, ступајући на плавим штулама, нестајала је у даљини.

(Наставиће се)

Одговори:

Лажни лекар

Хоштаплер се крио под видом трећег лекара, јер електрокардиограм показује рад срца и нема везе са јетром

Крађа у вили

Настојник је имао на ногама цокуле, баштован — потковане чизме, док је собар био у домаћим папучама. Гевач који се налазио у суседној соби, а патио је од несанице, морао је да чује кораке прве двојице.

Претеће писмо

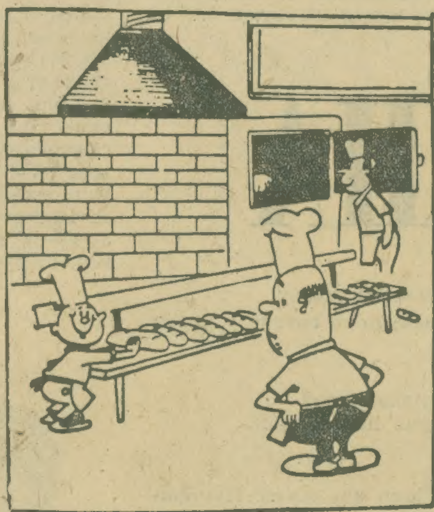
Јасно је да је аутор писма други осумњичени јер инспектор Вернер није никоме показивао писма. Откуд је други могао да зна да је оно откуцано на машини.

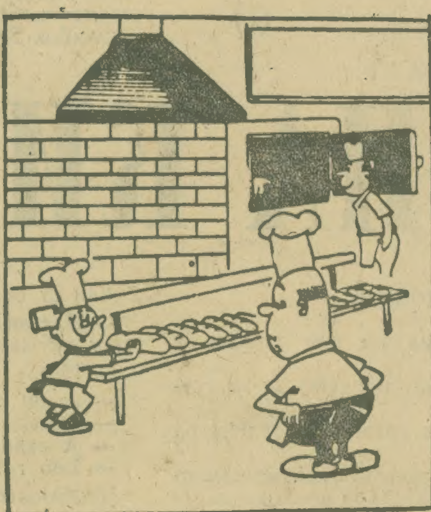
Украдена пензија

Лопов је могао да буде само електричар. Он се пењао на лествице да замени фасунг и једино је он могао да види новац на ормару.

ОТВОРИ ОЧИ

ВРЕДНИ ПЕКАРИ

Три вредна пекара умесили су тесто и од њега направили хлебове и векне. Посматрајући слику просто осећамо како нам под зубима крцка корица тек испеченог хлеба.

Али, оштро око запазиће да је наш сликар, вероватно мало ошамућен мирисом свежег пецива, цртајући ове две на изглед потпуно једнаке слике шест детаља представио мало другачије. Да бисте их открили потребно је само мало пажње па вам због тога не дајемо решење.

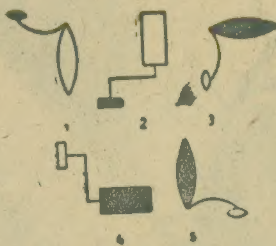
ЛАВИРИНТ

КО ЋЕ ДА ИЗВЕДЕ ДЕЧАКА ИЗ СРЕДИНЕ ЛАВИРИНТА?

Сувишна слика

Која је од ових пет фигура сувишна и због чега?

Одговор:

Сувишна је фигура обележена бројем 5. Прва и трећа фигура чине пар. Пар такође образују друга и четврта фигура. У сваком пару једна од фигура обрнута је за 90 степени, а црни и бели делови изменили су места. Фигура под бројем 5 не подлеже овој закономерности.

Ко је у праву

У малој луци на ушћу Амазона у једној крчми седело је 1850. године неколико капетана бродова. У крчму је ушао један морнар и запитао:

— Колико је растојање од ушћа до тврђаве Мери?

— Једна миља — одговорио је капетан шведског брода.

— Не, него 1,4 миља — успротивио се капетан румунског брода.

— Ни ти ниси у праву — поправио га је капетан холандског. — До тврђаве Мери има 1,9 миља.

— Не, него 4,9 миље — рекао је Бразилац.

— 5,8 миља — истовремено су рекли Енглез и Американац.

А капетан египатског брода је рекао: Осамнаест и по миља!

Ко је од њих у праву?

Одговор:

Сви капетани су у праву. Јер, све до 1875. године, то јест до потписивања међународне конвенције о метарском систему, у разним земљама постојале су различите, националне мере за дужину. Тако је једна морска миља износила:

У Шведској — 10,689 километара

У Румунији — 7,848 километара

У Холандији — 5,558 километара

У Бразилу — 2,2 километра

У САД и Енглеској — 1,853 километар.

У Египту — 0,58 километра

Стварно растојање износило је 10,7 километара. Године 1929. на конференцији у Монаку одлучено је да се за дужину међународне морске миље узме растојање од 1.852 метра.

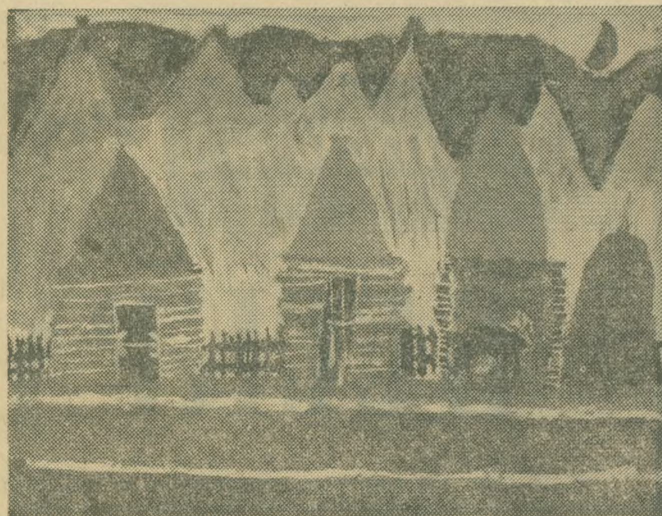
ЗА МАТЕМАТИЧАРЕ

Одредите закономерност скривену у бројевима распоређеним у исечцима круга. Који ћете број уписати у празан исечак?

2 3 5 9 17

Одговор:

Сваки број образује се удвајањем претходног броја, а од резултата се одузима јединица. Према томе 17+2=34; 34—1=33.

„У СЕЛУ“, рад Милана Поповића, ученика Основне школе „Филип Мацура“, Бања Лука

„ПАРТИЗАНСКА КОЛОНА“, рад Филипа Стојкова, ученика при Радничком универзитету „Благој Сепрачков“, Титов Велес.

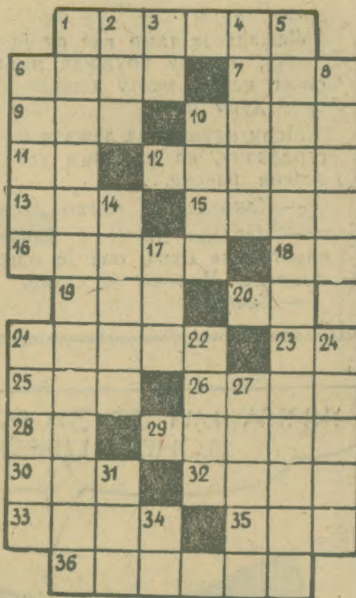
Дечји цртежи са конкурса

Дечји цртежи у овом броју, као и они раније објављени у овој рубрици, награђени су са по 1.500 динара. Награде ће бити достављене поштом.

„МОЈЕ МЕСТО“, рад Нусрета Ћирлије, ученика, Пљевља, Козарачка улица 12

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) држава у Европи, 6) део руке, 7) личност из једног Толстојевог романа, 9) женски певачки глас, 10) полуострво у јужном делу СССР, 11) хемијски знак за телур, 12) месечна зарада, 13) стара мера за тежину, 15) наркотично средство, 16) познати француски вајар (Огист), 18) хемијски знак за мазуријум, 19) бог рата и мира код старих Римљана, 20) негација, 21) врста спорта, 23) предлог, 25) инсект из фамилије опнокрилаца, 26) утвара, 28) грчко слово, 29) породица градитеља виолина из Кремоне, 30) река у Индији, 32) алотропска модификација кисеоника, 33) сирће, 35) име глумице Гарднер, 36) узгајалиште коња.

Усправно: 1) роман Добрице Ћосића, 2) спис, 3) предлог, 4) мера за драгоценост, 5) име и презиме наше познате оперске певачице, 6) планина у Босни, 8) горки лекови, 10) речна риба, 14) покрајина у Турској, 17) италијанско предузеће за истраживање и прераду нафте, 21) главни град Јапана, 22) усамљено, 24) главни град једне суседне државе, 27) потчињени у средњем веку, 31) поклон, 34) скраћеница за „текуће године“.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) Стоа, 5) Аида, 9) „Танхојзер“, 10) обоа, 11) сага, 12) ла, 13) тле, 15) ар, 16) Ика, 18) Ела, 20) ров, 22) мат, 24) реостат, 26) Пан, 27) Тир, 29) али, 31) Ака, 33) рт, 35) акр, 37) ас, 38) наут, 40) Акра, 42) активност, 43) стан, 44) Асти

Усправно: 1) Столив, 2) табак, 3) оно, 4) ахат, 5) Ајсел, 6) иза, 7) Дега, 8) Арарат, 14) Левстик, 17) арена, 19) амара, 21) оо, 23) ат, 24) ра, 25) ти, 26) Парнас, 28) пасати, 30) Латин, 32) карст, 34) такт, 36) рана, 39) ута, 41) кос.

НАПРАВИ САМ

ЦВЕТ ОД ЗАПУШАЧА

Овај лепи цветић је у исто време и декоративан а може да буде и леп поклон за маму или сестрицу.

Набавите запушач од плуте цилиндричног облика, кићанку начињену од конца за вез (замолите маму или неку другу старију особу да вам покаже како се она прави), чиоду, парфем и папир за цртање.

Пресеците запушач од плуте на два дела, као што се види на цртежу 2 и сачувајте део А да бисте од њега направили саксију. Од папира за цртање исеците према моделу (цртеж број 3) два листа, а срце цвета према моделу (цртеж број 4).

На горњем делу саксије направите зарез у који ћете увући два листа (цртеж број 5) и заоблите пажљиво оба листа. Забодите чиоду у срце (цртеж број 6) усред кићанке (цртеж број 7) и између два листа.

Пажљиво распоредите ресе на кићанкама да би добиле изглед цвета а да би мирисале накапните на њих коју кап мириса.

Лишће обојте зеленом бојом, цвет белом или жутом, срце цвета ружичастом, а саксију наранџастом.

У ТУЛУЗИ 1943...

КРАЈ јуна 1943 године. У возу којим путује деветнаестогодишња Француськиња Мануела има мало путника. У њеном купеу налази се само једна старија жена која дрема у свом углу. Умирена, девојка с муком подиже тешки кофер, спушта га у мрежу и да не би сметала својој сапутници излази у ходник и наслања на прозор. Пред њеним очима промичу бедеми француског града Каркасона, чувеног утврђења још из средњег века.

Сасвим у дну ходника налазио се само још један путник који изгледа, није обраћао пажњу на своју сапутницу. Девојка је одахнула. Први део њеног задатка био је завршен. Тога јутра срела је у оближњем граду, Басу, Оливијеа. Пошто су мало прошетали, он ју је увео у једну кућу, где га је Мануела упитала:

— Да ли је стигао материјал?

— Јесте, синоћ, без тешкоћа.

— А шта је то?

— Хиљаду личних карата, сасвим нових, непопуњених. — Говорећи то младић јој је пружио једну легитимацију.

— Вешто урађене — приметила је девојка — као да су праве.

— Оне то и јесу. Штампар се веома трудио и успео је.

— Кад треба да кренем за Тулузу?

— Одмах. Најбоље би било да кренеш данас. Из Каркасона креће воз у 14 часова.

Мануела га није питала како је дошао до ових карата. То се ње није тицало. Њен задатак се састојао у томе да „материјал“ пренесе до Тулузе, одакле ће га њен отац, један од важнијих чланова покрета отпора, разделити.

Да би закамуфлирала легитимације, Мануела је у кофер ставила сву своју гардеробу. Иако је кофер био за њу исувише тежак, девојка се трудила да по перону иде што лежерније. Срећа је била што полиција данас није прегледала кофере. А кад стигне у Тулузу... видеће шта ће...

— Леп је овј крај — рече неки мушки глас крај Мануелиног ува...

Девојка се тргла. Због равномерне лупе точкова и сопствених мисли није чула кораке непознатог сапутника.

— Уплашио сам вас?

— Ох! Не! Само сам се изненадила.

У себи Мануела је била љута. Желела је да ова два часа проведе сама да би на миру размишљала. Али, пошто јој се овај човек обратио... Висок, смеђ, добро обријан. Колико ли је само имао година? Двадесет пет? Двадесет седам? Није јој био ни симпатичан, ни антипатичан. Морала је да буде обазрива, да не би побудила сумњу. Уосталом, за ове две године откако ради за покрет научила је да говори, да при томе не каже ништа, а да ипак изгледа као да је много рекла.

Слушајући како непознати говори: „Ви идете до Тулузе? Гле, и ја такође! Каква срећа имати тако лепу сапутницу“, девојка га је посматрала. Имао је на себи добро скројено одело маринско плаве боје. Штоф је био сувише доброг квалитета за доба у којем су живели. Морао је имати добре канале за снабдевање. Инстинктивно је почела да га се прибојава. А он је, и не примећујући то, настављао да јој се удвара.

У разговору време је пролазило, а са њим и станице. Кастелнодари, Вилфранш-де-Лораже, Монгискар. Ускоро је требало да буду у Тулузи.

— Извините ме. Морам да се припремим — рече Мануела, покушавајући на тај начин да се ослободи свог сапутника. И да би забашурила поче да се шминка.

— Имате ли много пртљага? Ово је свакако ваш кофер — рече младић који је такође ушао за њом у њен купе и почео да га вади из мреже.

— Немојте, молим вас — смела се девојка. — Мало је тежак.

— Па и није толико. Сигурно су у њему намирнице?!

— Не... нису... — поче да се правда девојка

— Не секирајте се, па данас се скоро сви баве црном берзом.

Мануела му није ништа одговорила. Пустила је да мисли шта хоће.

Воз се зауставио и они изађоше на перон. Младић је и даље носио њен кофер. Други возови управо су стизали. Била је права гунгула.

„Утолико боље, помисли Мануела, проћи ћу непримећена“.

На крају перона, при изласку из станице, стајала је огромна група људи. „Шта ли се само десило“ — помисли Мануела која ни тренутка није испуштала из вида младића који је носио њен кофер.

И тада је схватила: људи у тамним оделима, са береткама дубоко навученим на очи, вршили су свој прљав посао. Била је то полиција. Помагачи нациста безобзирно су прекопавали по стварима збуњених и уплашених путника. С десне стране Мануела примети овећу групу збијених људи: били су то „сумњиви“. Због једне ситнице — мало бутера, комада сланине, неколико јаја скупљених с тешком муком — сироти људи биће третирани као „рђави Французи“, тучени, одведени у затворе, држани можда као таоци.

Девојци поче да лупа срце, а у желуцу јој се нешто стеже. Шта ли ће са њом бити ако јој у коферу пронађу легитимације? А да кофер остави овом непознатом човеку и побегне? Не, ни то није могла да учини.

Младић је и даље мирно ишао напред као да није слутио о чему размишља ова лепа девојка.

— Зауставите се мало — рече му девојка. — Дајте ми кофер, вероватно сте се уморили.

Човек се окрете, погледа је иронично и рече:

— Шта, бојите се? Па зар вам нисам рекао да се бавите црном берзом.

— Ма, не, видите... — поче девојка да се правда.

— Не брините ништа за кофер! — рече човек и спусти га на земљу.

„Најзад...“ — одахну Мануела и одлучи да се изгуби у гомили. Њени другови наћи ће нове легитимације, али се бар овом човеку ништа неће догодити.

„Али, шта то он ради?“ — помисли Мануела гледајући га како извлачи из новчаника легитимацију. Иако их је раздвајала гомила, девојка је успела да запази да се на легитимацији налази исцртана тробојка а да испод његове фотографије крупним словима пише: „Инспектор полиције“. Обузе је ужас. Зло! Све је изгубљено. Вероватно ју је пратио још из Каркасона. „Овога пута морам побећи“, помисли девојка и таман поче да се удаљава кад је он стеже за руку. Сигурно ће је изручити својим помагачима. Међутим, човек се приближи полицајцу на улазу и показа му своју легитимацију. Сервилан, службеник лупну петама и они прођоше: она, њен кофер и човек.

Испред станице човек се наново заустави и задовољно се насмеши. Успео је да својом важношћу засени једну лепу младу девојку.

☆

— И још ме питаш да ли сам се уплашила — рече Мануела. — Остало ми је било само још да га се отресем. Ни сама више не знам како сам успела да са онако тешким кофером ускочим у први трамвај који је пролазио и оставим запрепашћеног човека на улици. Дуго после тога дрхтала сам као лист.

„Ако вам кажем да је Мануела моја сестра тада ћете веровати да је ова прича истинита“ — завршио је своју причу француски новинар Рене Антона.

РОБОТ — ОПЕРАТОР

— Тежак случај — рекао је професор пошто је завршио разгледање огромног екрана на зиду. — Набројао сам 30 огњишта злоћудних отока.

И он је стао да их показује студентима прелазећи преко екрана штапићем на чијем се врху жарила црвена сијалица. Затим је наставио:

— Године 1964, када сам ја завршио медицински факултет, такве пацијенте упућивали су кућама. Сматрало се да је боље да умру под својим кровом но да погоршавају статистику смртности у онколошким клиникама. Али, данас смо ипак у 2.000. години и наш „МАРК 99“ поставиће нашег болесника на ноге. Уосталом, чујмо њега самог.

Професор је притиснуо црвено дугме на пулту за управљање. Из гласноговорника зачуо се пријатан глас:

— Говори „МАРК 99“. Ви видите на екрану комбиновану ултразвучну рендгенску гама-слику деведесет петогодишњег мушкарца. Дијагноза: рак у крајње опасном стадијуму. Без операције пацијент не би живео ни десет дана. Прорачуни показују да операција има 97 одсто изгледа на успех.

Професор је притиснуо дирку дајући тиме знак да операција почне. Брзином муње почели су да раде зрачни скалпели које је у својим рукама-пипцима држао робот-хирург.

Студенти су као омађијани гледали у екран пратећи како скалпели изрезују, једну за другом, отеклине заједно са оближњим лимфним жлездама.

На тамном правоугаонику у доњем делу екрана неочекивано се појавила цифра „01“. Професор је почео да објашњава:

— То значи да је робот одлучио да пацијенту замени срце. Он је, очигледно, у току операције дошао до закључка да је то неизбежно. „МАРК 99“ је несумњиво већ израчунао најпогодније параметре вештачког органа. Пажња!

Док су два пипка извлачила из грудног коша срце заједно са аортом, истовремено су други пипци, узели из орманчета срце-протезу и већ га спајали са крвним судовима пацијента. Тренутак — и пластично срце почело је да пулсира.

— Где је робот научио све ово? — запитао је професора један од студената.

— У једној од школа за електронске машине. Можда је то било у Москви, Лондону, Њујорку или Паризу. Као што вероватно знате, „МАРК 99“ припада другом поколењу робота-хирурга. Професионално знање стекао је учећи од других аутомата. Прво поколење упознало се са основима хируршке вештине посматрајући операције које су вршили најистакнутији хирурзи на свету. Убрзо су ти аутомати превазишли људе и спретношћу — руке не могу да се мере с пипцима — и способношћу да се муњевито сналазе у најсложенијим ситуацијама јер је човеков мозак кудикамо спорији од електронског. „МАРК 99“ није морао да „вири“ преко хирурговог рамена. Он је једноставно преписао у своју магнетску „памет“ програм који су саставили његови претходници. Још пре но што се први пут наднео над операциони сто, овај робот је имао више искуства од било којег данашњег хирурга.

Професор је ућутао и окренуо се према екрану. Судећи по свему операција се ближила крају. Сада је већина пипака била заузета слепљивањем резова истискујући из туба нарочити лепак и стављајући га на ивице рана. Шавови се готово нису могли приметити.

— Говори „МАРК 99“. Операција је завршена.

✱

Шта мислите, одакле су узети горњи редови? Из неког научнофантастичног романа о будућности медицине. Уопште није тако. Овакву слику нацртао је у свом реферату на међународном конгресу посвећеном перспективама аутоматике енглески математичар, лекар и професор — Цил.

Јесте ли већ чули да...

... у Америци је недавно направљена огрлица за псе против бува. У ствари то је јед-

на пластична туба кружног облика која садржи средство против бува, а испушта га у малим равномерним количинама. Средство није шкодљиво за псе.

... енглески орнитолози су недавно констатовали нову опасност за птице: ћелавост. Тако је и Енглескиња Тјук из Кровела, која има већи број различитих птица, приметила ову „болест“ на више гавранова, два црвендаћа и једној сеници који на глави нису имали више ниједно перо.

... један белгијски колекционар недавно је продао за велику суму

новца сребрно буренце за вино, направљено у Белгији 1690. године.

... замак сазидан од комадића хлеба прикупљених из целог света, представља ремек-дело једног токијског пекара. „Замак“ је висок 2 метра а кровови његових кула покривени су кришкама ражаног хлеба, док су саме куле начињене од француског хлеба у облику штапића...

... први подаци о кокосовом ораху потичу с краја деветог века.

... на Земљи се говор, као уосталом и сваки звук, боље чује но што би се чуо на Марсу јер је Земљина атмосфера много гушћа од Марсове.

... једна британска фирма изнела је на тржиште „фотељу против умора“ намењену првенствено возачима. Чим осети умор возач укључи вибро-масер, један уређај уграђен у самој фотељи, који својим вибрацијама отклања замор.

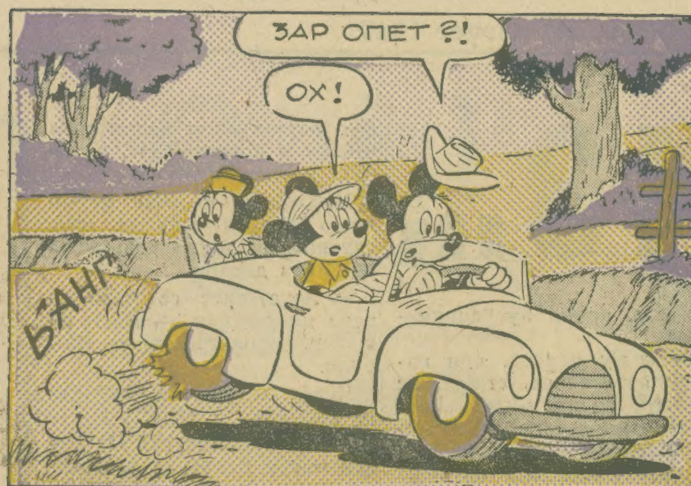
... ускоро ће се у Америци појавити речник мајмунског језика. Ево како ће изгледати неколико речи овог „језика“: ооомmхх: волим

те; цацхац: стани; ехе — ехе: чекај ме. Аутор овог свакако необичног речника зове се Валтер.

Walt Disney

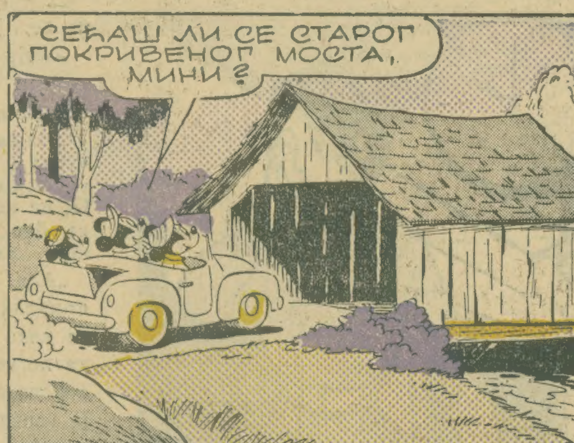
МИКИ

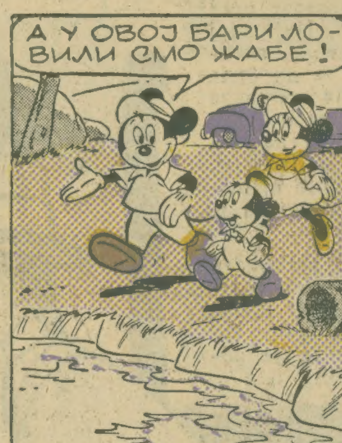

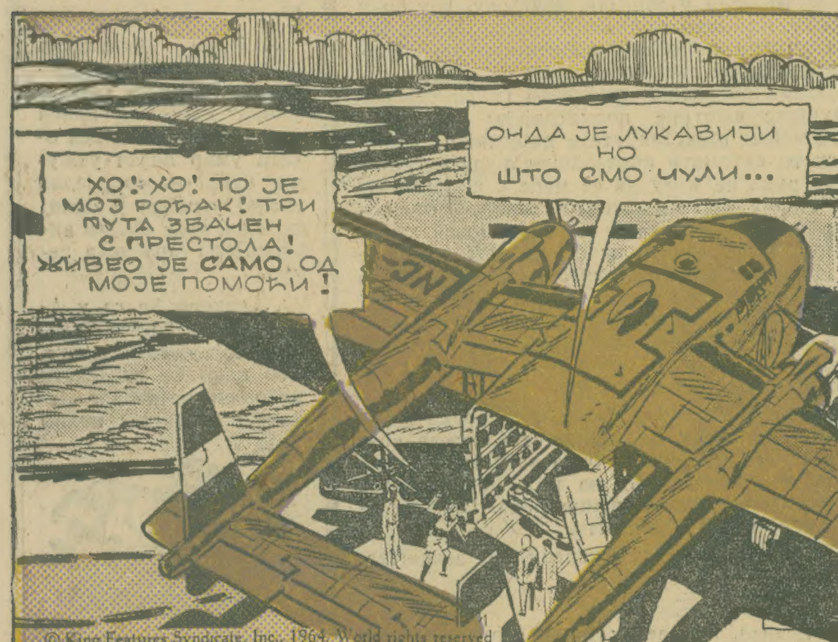
ЏОНИ ХАЗАРД

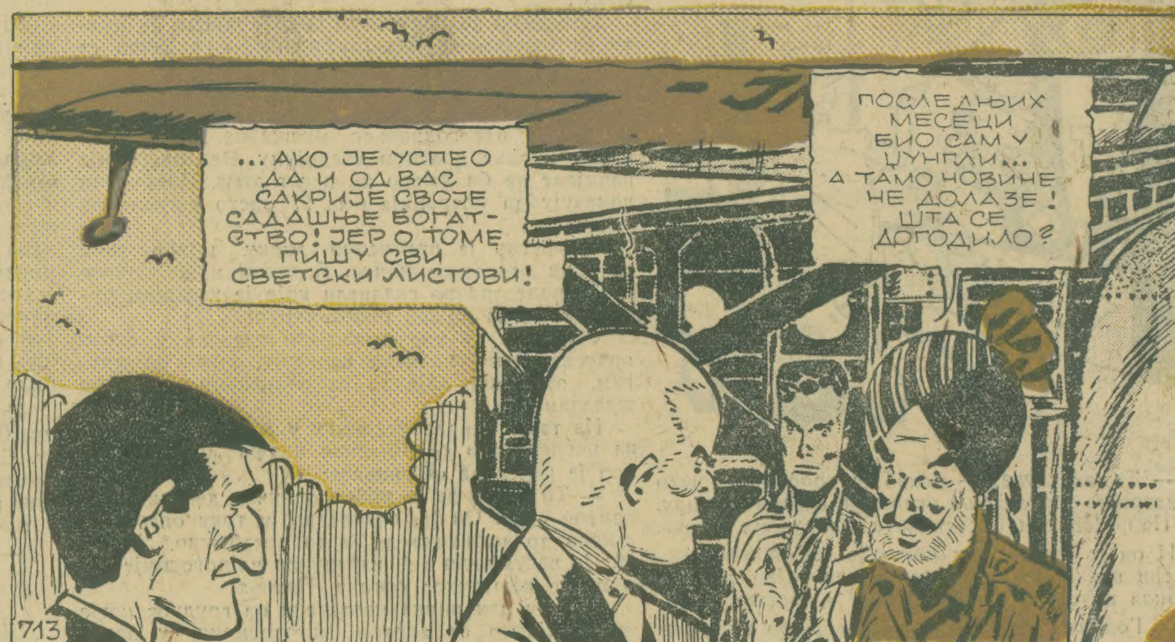
ФРЕНК РОБИН

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић, Београд, Македонска 31 — Издаје и штампа „Политика" штампарско издавачко предузеће Београд, Македонска 31. Жиро рачун број 101-11-1-82. Поштански фах 124. Претплата за нашу земљу: годишња 2.200; полугодишња 1.100, за иностранство: годишња 4.400, полугодишња 2.200 дин. Рукописи се не враћају.